Historische Kring Eemnes

september 2008 jaargang 30, nr. 3

Verschijnt viermaal per jaar

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Bestuur
Voorzitter:
C.A. Houwer, 035-5387984

Vice-voorzitter:
H.A. van Hees, Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes, 035-5389849

Secretaris:
R.T. van der Schaaf, Hasselaarlaan 46
3755 AW Eemnes, 035-5386094

Penningmeester:
J. Frantsen, 035-5310442
HKE-Girorekening nr. 2080362
HKE-Rabobank nr. 315911425

Leden:
R. Ruizendaal, 035-5382945
M.T. van der Schaal-de Valk, 035-5317093
J.J. Smids, 035-5387572
J.J. van Wijk, 035-5314689

Redactie
Eindredacteur: Joop Smids
Opmaak: Hans van Gelder

Redactieadres/advertenties
Graanoogst 3, 3755 HN Eemnes,
035-5387572, jjsmids@casema.nl

Druk: Graficient Printmedia - Laren

Ledenadministratie
G.A.M. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

Lidmaatschap leden € 14,- p.j.,
incl. kwartaalblad, excl. verzendkosten.
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Losse nrs. € 4,- excl. verzendkosten

Internet HKE-actueel
www.historischekringeemnes.nl
info@historischekringeemnes.nl

Werkgroepen

Bebouwingsgeschiedenis:
R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:
J. Frantsen, 035-5310442

Beheer archief en voorwerpen:
J.J. Smids, 035-5387572

Bibliografie:
P. Kaarsgaren, 035-5386676

Foto's:
P. Scholte, 035-5387269

Genealogie:
H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:
H.A. van Hees, 035-5389849

Tentoonstelling:
M.T v. d. Schaal-de Valk, 035-5317093

Website:
W.A.M. de Witte, 035-5388130

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Inhoud

Oudheidkamer	115
Najaarsbijeenkomst en dia-lezing op 6 november	116
75 Jaar KPJ-Eemnes, *(Henk van Hees)*	117
Interview met Wout Hagen *(Cees van Rijsdam)*	141
De doop van Neeltje *(Jan Out)*	153
De naam Wiebe *(Wiebe van IJken)*	155
Nieuw boek over de Erfgooiers	171
Veel leerlingen bezochten het Gemaal	173
Voortgang 'Klokkenplan Eemnes' *(Chris A. Houwer)*	174
Inleveren kopij voor het volgend nummer	176

Van de redactie

De Katholieke Plattelands Jongeren te Eemnes (KPJ) vieren dit jaar het 75-jarig bestaan. Een jubileum dat voor de meeste verenigingen niet is weggelegd omdat ze voor die tijd al ter ziele zijn. Niet inspelen op veranderende behoeften, omstandigheden en inzichten is vaak de oorzaak tot opheffing van de vereniging.
De voorloper van de KPJ, JBTB (Jonge Boeren en Tuinders Bond) was duidelijk een belangen-organisatie. Maar toen ook niet-boerenzonen zich gingen aanmelden en later een fusie werd gesloten met de meisjesafdeling, veranderde club geleidelijk in een gezelligheidsvereniging. Voor een wat uitgebreidere geschiedschrijving moet u het verhaal van Henk van Hees lezen. De KPJ is meer dan de schuurfeesten die zij veelvuldig organiseren, integendeel, ze zijn diep verankerd in het sociale gebeuren van Eemnes. Als buitenstaander vermoed ik dat iedere katholiek in Eemnes op de KPJ heeft gezeten. De genegenheid waarmee ouderen over de KPJ spreken zegt voldoende.
De HKE feliciteert de KPJ met haar jubileum en schenkt *in woord* (artikel in dit nummer) *en daad* (een expositie in de Oudheidkamer) een feestelijke bijdrage aan het feestelijk gebeuren.

Joop Smids

Tentoonstellingen in de Oudheidkamer

t/m 18 oktober:

Fotografen Van Agtmaal

VAN 8X

Vanaf 1 november:

75 jaar KPJ

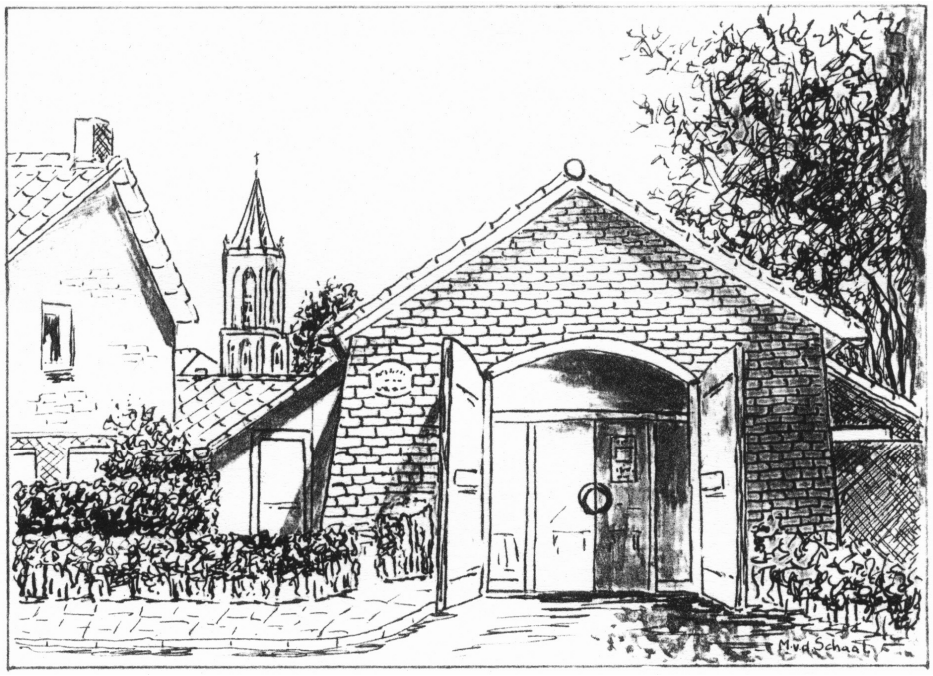

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

Dia-lezing bij de Historische Kring Eemnes

Najaarsbijeenkomst op donderdag 6 november a.s. om 20.00 uur; ditmaal in De Hilt

Unieke kans om nader kennis te maken met Sinterklaas!

Voor iedereen die wel eens wat meer wil weten over Sinterklaas, de patroon van Eemnes, die hier elk jaar zo feestelijk wordt binnengehaald, heeft de Historische Kring Eemnes iets heel bijzonders te bieden. Op donderdag 6 november a.s. zal in De Hilt een speciale dia-lezing worden gegeven over Sint-Nicolaas, verzorgd door de heer Frits Booy, een sinterklaasdeskundige bij uitstek! Deze lezing begint om 20.00 uur.

Frits Booy is bestuurslid van de Stichting Nationaal Sint-Nicolaas-Comité. Hij heeft in boeken en artikelen al veel geschreven over Sinterklaas en zijn Zwarte Pieten. Hij is een groot liefhebber van het sinterklaasfeest en doet er alles aan om dit typisch Nederlandse feest in ere te houden.
De dialezing geeft antwoord op vele vragen. Frits Booy vertelt waar Sinterklaas vandaan komt, hoe hij aan zijn Zwarte Piet kwam, waarom ze 's nachts over de daken gaan, waarom kinderen al eeuwenlang hun schoen zetten, waar de schimmel, de zak en de roe vandaan komen. Ook de ontwikkeling van het sinterklaasfeest in Nederland komt aan bod in woord en beeld.

Het bestuur van de HKE is bijzonder blij dat het gelukt is om zo'n belangrijke sinterklaasdeskundige naar Eemnes te halen. Daarom is het een echte aanrader om naar zijn dialezing in De Hilt te komen. De toegang is gratis. Een ideale start voor een gezellige sinterklaasperiode. Een unieke kans voor vaders, moeders, opa's en oma's om hun sinterklaaskennis op te poetsen.

Henk van Hees

75 Jaar KPJ – Eemnes

HENK VAN HEES

Als het gaat om feestvieren in Eemnes dan kun je niet om de KPJ heen! Ook dit jaar is het weer raak! De KPJ bestaat maar liefst 75 jaar! Tegenwoordig is de KPJ een bloeiende jongerenvereniging maar hoe is dat indertijd begonnen en hoe heeft de club zich ontwikkeld? Op deze vragen geeft dit artikel een antwoord.

Zo'n 80 jaar geleden was Eemnes nog een echte boerengemeenschap. De boeren begonnen kort na 1900 met belangenverenigingen. Eerst waren dat een soort coöperaties. Grofweg na 1914 kwamen er organisaties op basis van geloof. Eemnes kreeg in 1932 een rooms-katholieke boerenvereniging: de ABTB oftewel Aartsdiocesane Boeren en Tuinders Bond.
De boeren vonden het kennelijk nodig om ook hun zonen te organiseren. Daarom werd in Eemnes op 8 december 1933 een JBTB oftewel Jonge Boeren en Tuinders Bond opgericht. En daarmee was de voorloper van de KPJ geboren. Het initiatief was dus door de ABTB genomen met medewerking van de Eemnesser pastoor Müter en de heer Van Lieshout van de landelijke ABTB. Bij de oprichtingsvergadering meldden zich meteen 20 leden. Daaruit werd het volgende bestuur gekozen:

Voorzitter:	Antoon Stoutenburg (1913-1977)
Secretaris:	Antoon van Klooster (1912-1989)
Penningmeester:	Lammert van 't Klooster (1911-2001)

Het lidmaatschap kostte toen 1 gulden en 25 cent en bij meerdere jongens uit één gezin: 1 gulden. Ook op andere manieren kwam er geld binnen om activiteiten te organiseren. Zo gingen leden op pad met de scheermachine om koeien te scheren en waren anderen in de weer met het verwijderen van horzels bij de runderen.

Als het gaat om die eerste jaren is het niet meer precies te achterhalen wie er in het bestuur zaten. Nadat in 1940 de Tweede Wereldoorlog was uitgebroken verminderden de activiteiten en op een gegeven moment lag alles stil. Maar na de bevrijding in 1945 bloeide de JBTB weer op. In die tijd blijken de gebroeders Ruth en Richard van Klooster voorzitter te zijn geweest. Secretaris was Jan Schouten en penningmeester Jan Wouters. Zo rond 1956 begonnen er contacten te ontstaan tussen de ongetrouwde jonge meisjes van de RK Boerinnenbond en de JBTB. Emmy Peek-van Beijeren herinnert zich dat ze één keer per

Viering 25 jaar JBTB en RK Boerinnenbond Eemnes op 11 februari 1959.
De spelers van het toneelstuk dat opgevoerd werd:
Staande v.l.n.r. Johan van Hamersveld, Cor Vos, Emmy van Beijeren, Jopie Fokken, Jaap Majoor, Jan Makker, Grada van Oostrum, Wim Bon, Arie van Beijeren, Gies Hilhorst
Geknield/gehurkt: v.l.n.r. Stef de Wit, Jan Bon, Greet Stalenhoef, Grad Post, Bertus van Beers, Nel van Valkengoed.

Uitgaansdag van de JBTB en de jonge meisjes van de Boerinnenbond naar 's-Hertogenbosch op 21 augustus 1958.
Staand v.l.n.r. Emmy van Beijeren, Gies Hilhorst, Annie v.d. Tweel. Gehurkt: v.l.n.r. Evert Huiden, Johan van Hamersveld.

Toneel bij de JBTB met jonge meisjes van de RK Boerinnenbond op 21 februari 1957.
V.l.n.r. Han van Oostrum (op rug gezien), Jaap van Valkengoed en Mien van den Berg.

Bestuursvergadering KPJ thuis bij Liesbeth Makker, september 1970.
V.l.n.r. Thomas Elbers, Anton Dorrestein (staand), Rutgera van Klooster, Gert van 't Klooster, Evert de Groot.

Jonge meisjes van RK Boerinnenbond Eemnes op Jongerencongres in Lourdes, 27 mei 1960.
Links Nel van Valkengoed, rechts van haar met Eemnesser vlag Grad Post.

Uitwisseling van KPJ-Eemnes met het Duitse Warendorf, 1969.
Staand achterste rij v.l.n.r. Bep Vos, Evert de Groot, onbekend, Kees Post, onbekend, Kees Stoutenburg. Onderste rij v.l.n.r. onbekend, Bert-Jan Calis, Wouter Stalenhoef, onbekend, onbekend, Jan de Bruijn, onbekend. De onbekenden zijn waarschijnlijk allemaal Duitsers, die het KPJ-Eemnes-elftal aanvulden. KPJ-Eemnes won met 6-5.

Kampioenselftal KPJ in Raalte, 1970.
Staand v.l.n.r. Thomas Elbers, Jan Wiggerts, Jan Calis, Jan Schuurman, Kees Wiggerts, Ko van Schaik.
Gehurkt v.l.n.r. Wim Makker, Bertus Wiggerts, Kees Post, Jaap van Wegen, Jan Elders.

Optocht Eemnes; KPJ met De Engelandvaarders (1e prijs), 5 mei 1970.
V.l.n.r. Beppie Stoutenburg, Jan Joost ter Steeg, Riekie Stoutenburg.

Viering 25-jarig jubileum JBTB-Eemnes, 1958.
Het bestuur, v.l.n.r. Jan v.d. Berg, Gerard Baas, pastoor Spruijt, Ries Bon, Gies Hilhorst.

Afscheid Joop de Jong als voorzitter KPJ op 21 november 1981.
Achterste rij v.l.n.r. André v.d. Brink, Ronald van Dijk, Jan Hartog, Johan Kuijer, Fiet Post, Kees v.d. Tweel, Thijs Makker, Gert Hofstee.
Middelste rij v.l.n.r. Annemieke Rademaker, Ria Post, Bertus Post, Els van Klooster, Joop de Jong, Agnes Rigter, Rob Koot, Bea Kruiswijk, Bert Smit.
Voorste rij v.l.n.r. Harry v.d. Wardt, Guus Brinkhus, Henny v.d. Wardt, Ton Rigter, Jenny Limburg. Dit waren de bestuursleden waar Joop mee heeft samengewerkt.

jaar samen een dagje uit gingen. Ook was er wel eens een sportdag en speelden ze samen toneel. Ze werden dan geregisseerd door Ger Burgering en Jopie Fokken van Deo et Arti. Het ging om een klein groepje meisjes. Pas in 1967 zouden ze hun eigen club krijgen.

Richard (Ries) Bon was voorzitter van 1958 tot 1960. Hij kreeg die functie op een bijzondere wijze: "Nadat ik eerst een aantal jaren secretaris was geweest, ben ik in 1958 voorzitter geworden. Wim Brouwer was mijn voorganger. Toen hij het feest t.g.v. het 25-jarig bestaan van de JBTB zag aankomen, liet hij weten dat hij het niet zag zitten om bij dit feest voorzitter te zijn. Hij is toen gauw opgestapt en ik heb het maar van hem overgenomen. Er werd in die tijd veel gesproken over landbouwzaken. Bijeenkomsten werden altijd vooraf gegaan door een stichtelijk woord van de pastoor. Ook deden we aardappelkeuringen o.a. in Hoogland. Daarnaast hadden we dansavonden en sportdagen. Bijeenkomsten waren altijd in het RK Verenigingsgebouw in de Kerkstraat. In 1960 ben ik opgestapt als voorzitter want toen ging ik trouwen".

Zijn opvolger werd Han van Oostrum, die voorzitter was van 1960 tot 1964. Han kan zich het activiteitenprogramma van de JBTB nog heel goed herinneren:

- één keer per maand kregen we landbouwvoorlichting van ir. Haagsma uit Baarn. Ook waren er af en toe gewassenkeuringen bij andere verenigingen o.a. in Soest. Daarnaast waren er kalverkeuringen;
- één keer per maand was er een dansavond in het RK Verenigingsgebouw m.m.v. Wim de Schouwer;
- één keer per jaar werd er een toneelstuk gespeeld. Han speelde indertijd mee in het stuk "Hoe Peerke Kustermans in de hemel kwam". De JBTB'ers kregen ook toen bij het repeteren assistentie van Jopie Fokken, die toneelspeelster bij Deo et Arti was;
- één keer per zomer gingen de jongeren een dagje uit met een bus. Han noemt nog een trip naar een exportslachterij in Borculo.

In die tijd telde de JBTB 25 à 30 leden.

Na Han van Oostrum nam Jan Makker de voorzittershamer over van 1964 tot 1968. Ook hij was eerst al enige tijd secretaris geweest. Ook in die tijd vormde de landbouwvoorlichting de hoofdmoot. Adviseur was toen de heer Westerveld. Maar de belangstelling hiervoor liep terug; de leden begonnen het saai te vinden. Er kwamen ook leden die niet werkten in het boerenbedrijf. Daarom is het bestuur in de tijd van Jan Makker meer de richting van sport en ontspanning opgegaan. Het was inmiddels duidelijk dat meisjes ook wel wat voelden voor een jeugdvereniging. De boerendochters kregen op 1 december 1967 hun zin.

Er werd in Eemnes een afdeling van de MBA opgericht. Dit stond voor Meisjes Beweging ABTB. De club startte met 17 leden. De MBA had een zelfstandig bestuur maar er werden ook wel activiteiten met de JBTB georganiseerd.

Het jaar 1968 werd een zeer belangrijk jaar. In het land was inmiddels de KPJ als organisatie ontstaan: de Katholieke Plattelands Jongeren. In Eemnes wilde men daarin ook meegaan en daarom werd in een gezamenlijke jaarvergadering van de JBTB en de MBA op 13 oktober 1968 besloten tot een fusie. Zo was de Eemnesser afdeling van de KPJ geboren. Jan Makker van de JBTB moest plaats maken voor KPJ-voorzitter Kees Stoutenburg. De KPJ kwam meteen met allerlei nieuwe activiteiten. Zo kwamen er b.v. uitwisselingen met andere verenigingen, zelfs in Duitsland en België. De leden gingen ook duidelijk merken dat ze deel uitmaakten van een landelijke organisatie. De afdeling Eemnes vormde samen met de afdelingen van Hoogland, Leusden en Achterveld de Kring Noordoost Utrecht. De kringen van de provincie Utrecht vormden het gewest Utrecht, dat samen met de andere gewesten in het land, ressorteerde onder het landelijk KPJ-bestuur in Arnhem. Van dit bestuur ontvingen de plaatselijke afdelingen veel informatie en ideeën. Ook werden er kaderopleidingen verzorgd en was er een landelijke jaarvergadering. De afdelingen ontmoetten elkaar geregeld op creatieve dagen en bij sportgelegenheden. Als je goed was, mocht je door naar onderlinge wedstrijden van de gewesten.

De KPJ trad in deze tijd in Eemnes meer naar buiten. In oktober 1970 werd in een schuur bij Loonbedrijf Post aan de Meentweg het eerste Schuurfeest georganiseerd. Meteen een groot succes! Er werd 400 gulden overgehouden en dat kon de club in die tijd goed gebruiken. Op 12 september 1971 kwam de KPJ met een eerste buitenactiviteit: Polderspelen d.w.z. touwtrekken en polsstokspringen over de wetering aan de Zomerdijk.

De KPJ ging groeien en men kreeg behoefte aan een eigen onderkomen, een clubgebouw. Tot nu toe waren de bijeenkomsten altijd georganiseerd in het RK Verenigingsgebouw maar men wilde ook wel eens gezellig bij elkaar zitten zonder dat er iets georganiseerd werd. Bovendien verouderde het Verenigingsgebouw. In Eemnes bestond sinds 1957 ook een vereniging voor katholieke jongeren, die geen boerenachtergrond hadden: de EJOKA (Eemnesser Jonge Katholieken). Deze jongeren kregen op een gegeven moment een eigen clubgebouw in de Vleermuis, de voormalige kleuterschool achter het klooster bij de katholieke kerk. Rond 1970 is er een tijd geweest dat ook de jongeren van de KPJ elke zondag bij elkaar kwamen in De Vleermuis. Maar toen ze te horen kregen dat hun prijzenkast niet in dat gebouw mocht hangen, zijn ze volgens Thijs Makker enige tijd uitgeweken naar het café van Dirk van der Wardt in de

Revue opgevoerd t.g.v. het 40-jarig bestaan van de KPJ in 1973.
Achteraan v.l.n.r. Riet v.d. Brink, Jaap Majoor, Agnes Rigter, Thijs Makker (met pet naar voren), Annie Post, Bertus Borsen, Tineke Stoutenburg, Johan Kuijer.
Midden staand v.l.n.r. Henk Zwanikken, Annemiek Rademaker, Marian Stoutenburg, Henny v.d. Wardt, daarachter Evert de Groot, Els Wortel (met stok), Jaap van Wegen, Tonnie van 't Klooster, Liesbeth Makker, Rutgera van Klooster.
Voorgrond zittend/liggend v.l.n.r. Arie van 't Klooster, Tonie van Klooster, Emma Benschop, Margriet van Klooster (op melkbus), André v.d. Brink, Gert-Jan Majoor.

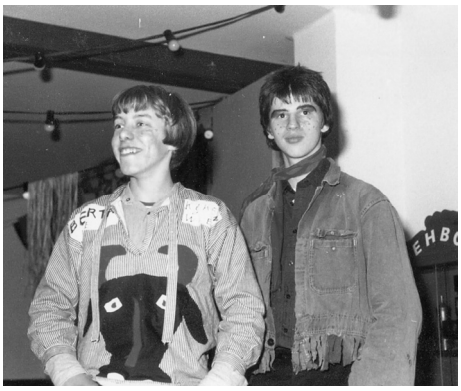

KPJ Carnaval 1979.
Links: Martin van Valkengoed en rechts André van 't Klooster.

Sportteam KPJ 1977.
Staand v.l.n.r. Geurt Eek, Henk Zwanikken, Arie Post, André v.d. Brink.
Voorgrond v.l.n.r. Kees v.d. Tweel, Tijmen Post, Gert Hofstee.

Eerste schuurfeest KPJ-Eemnes bij Loonbedrijf Post, oktober 1970. Links: Thomas Elbers, rechts Gert van 't Klooster.

Eerste KPJ-Polderspelen; touwtrekken; 12 september 1971.

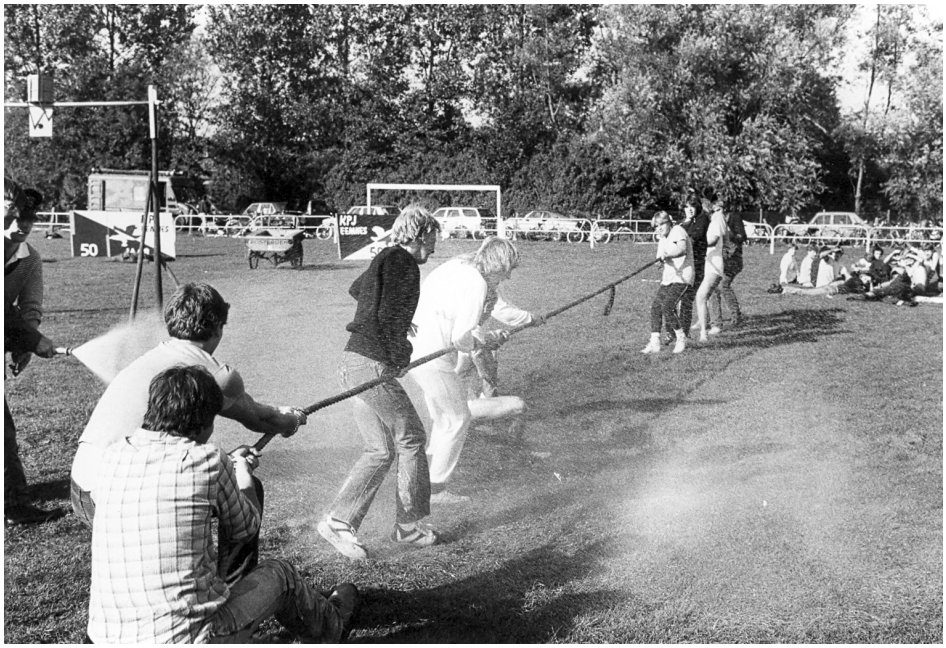

Vijftig jaar KPJ-Eemnes, touwtrekwedstrijden, 1983.

Verkiezing Mister en Miss KPJ 1979, Jaap Majoor en Karin Lenderink.

KPJ Carnaval 1979.
V.l.n.r. Jan Wiggerts, Ko van Schaik, Gert v.d. Brink, Tijmen Post en Jan van Dijk.

KPJ Carnaval 1979.
V.l.n.r. Willemien Rigter (met grote bril), onbekend, Marian Huiden, Anne Christine Post, Lidwien Rigter, daarachter Bert Smit (pet en bril), Jan Makker (met pet), Marcel Rigter (met grote bril).

Vijftig jaar KPJ-Eemnes, Theo Makker bij de helling, 1983.

De bar in het clubgebouw van de KPJ, 13 februari 1979.
V.l.n.r. Miep Rigter (?), Ronald van Dijk, Theo van der Wardt.

Kerkstraat. Dat was volgens Thijs een mooie tijd met gezellige meiden achter de bar.

Nadat het duidelijk was geworden dat er in Eemnes nergens een plek te vinden was voor de prijzenkast van de KPJ, ging men buiten de gemeentegrenzen kijken en zo kwamen de KPJ'ers terecht bij het Vitusgebouw in Blaricum. Daar kon de prijzenkast hangen en tot op de dag van vandaag is er een goede relatie blijven bestaan tussen het Vitusgebouw in Blaricum en de KPJ van Eemnes. Het moet gezegd worden dat de KPJ ook leden uit andere plaatsen kreeg met namen uit Blaricum en Laren.

Maar toch bleef men zich inspannen voor een eigen clubgebouw in Eemnes. Vooral de voorzitters Evert de Groot (1971-1972) en Wim Peek (1972-1973) schijnen zich daar enorm voor ingezet te hebben. Er werd onderhandeld met het rooms-katholiek kerkbestuur. De H. Hartschool naast de RK kerk kwam leeg te staan. De kerk wilde het gebouw wel gaan verhuren. Na veel overleg werd besloten tot een tweedeling: de oostelijke helft werd een tandartsenpraktijk en de westelijke helft werd het clubgebouw voor de KPJ. Maar voor het zover was, moest er heel wat verbouwd worden. Deze verbouwing startte in november 1973 en werd voornamelijk door de leden zelf uitgevoerd. Het resultaat was een mooi jeugdhonk met een eigen bar en disco-installatie. Het clubgebouw "Iduna" werd officieel geopend op 19 januari 1974 met een fles champagne en een fanfare. Men zegt dat er die dag 33 kratten bier geconsumeerd zijn! Telde de KPJ in 1973 nog 70 leden; na de opening van het clubgebouw in 1974 stond de lat op 150 leden, een forse verdubbeling. De KPJ was een echte jeugdvereniging geworden. Er was duidelijk plek voor jongeren die geen agrarische achtergrond hadden. Een mooi voorbeeld was de latere voorzitter Joop de Jong, die de club leidde van 1976 tot 1981.

Joop vertelde: "Ik ben zo rond 1970 lid geworden van de KPJ via Marian Stoutenburg. Ze werkte indertijd bij de HUBO in Laren en ik aan de overkant bij De Boer. We zwaaiden wel eens naar elkaar en op een keer ging ik een pakje schroeven bij haar kopen. We raakten aan de praat en het klikte wel en daarom vroeg ze me mee naar de KPJ in Eemnes. Ik vroeg me af wat dat was KPJ en wat ik daar eigenlijk moest zoeken. Uiteindelijk ben ik toch maar gegaan en kwam ik in het RK Verenigingsgebouw terecht. Er werden spelletjes gedaan zoals schaken, dammen en sjoelen. Toen ik binnenkwam, zag ik Henk Zwanikken, die ik kende. Hij was aan het sjoelen; ik ben meteen maar mee gaan doen en ben gebleven".

Na een keer niet gekozen te zijn, werd Joop in 1976 dus voorzitter. Hij maakte

de overgang mee naar de modernere KPJ. In 1976 was het meteen raak! Er was groot feest in Eemnes: 625 jaar stadsrechten werd gevierd. Volgens KPJ-ideeën kwam er een grote tent; in en rond die tent werden allerlei activiteiten georganiseerd. De KPJ zorgde voor de bemanning. Het draaiboek dat voor dit feest gemaakt is, wordt nog steeds bij de grote Eemnesser feesten gehanteerd. Het Feestcomité Eemnes heeft deze KPJ-opzet in feite overgenomen. Die grote feesten werden het handelsmerk van de KPJ. Er werd altijd veel hulp verstrekt door de leden en hun ouders. Hier groeide het echte Eemnes-gevoel! Bij die feesten is nooit politie aanwezig geweest. De KPJ had indertijd een eigen bewakingsgroep o.a. met de Jantjes: Jan Smit , Jan van Dijk en Jan Wiggerts. En het werkte: er gebeurde niets! Er was nooit gedonder! Joop de Jong: "Eens was er een Italiaans joch op een feest. Hij donderde met de meiden. De bewaking kreeg de tip: Houd die gozer in de gaten! Op een gegeven moment was het weer donderen. Jan Wiggerts pakte dat mannetje met één hand in zijn kraag, hield hem voor zich uit en zette hem buiten de deur".

De modernere KPJ kreeg ook gestalte in allerlei andere activiteiten. Er werd al veel aan sport gedaan maar nu kwamen er ook allerlei creatieve activiteiten, cursussen ("Spreken in het openbaar" of koken) en discussie-avonden en voorlichtingsavonden (variërend van drugsvoorlichting tot informatie over parachutespringen). KPJ'ers konden zich echt ontplooien: zo heeft Thijs Makker zich in zijn element gevoeld als barman, penningmeester, Prins Carnaval en disjockey.

In deze periode werden ook onvergetelijke herinneringen opgedaan bij de uitwisselingen. Joop de Jong: "De uitwisselingen met Oost-Nederland (o.a. Achterhoek) waren het gezelligst! Dat was altijd één groot feest! Het begon op zaterdag met sport gevolgd door een groot feest. Op zondag gingen we eerst naar de kerk; daarna was het weer feest en dan gingen we tenslotte naar huis. Beroemd waren de uitwisselingen met Fleringen; daar zijn nog huwelijken uit voortgekomen! De gastgezinnen waren zeer gastvrij. Alles mocht en kon. Een prachtige tijd! We gingen er met hele bussen naar toe. Wel zo'n 50 personen".

Zoals de naam al zegt, was de KPJ een echte katholieke vereniging. Voorzitter Joop de Jong moest voor zijn aantreden nog bij pastoor Adema op het matje komen om aan te geven of hij wel katholiek genoeg was. Tijdens zijn voorzitterschap kreeg hij vooral te maken met pastoor Van Huik, die hij typeerde als een bijzonder aardige man, die een zeer open relatie met de KPJ onderhield. Hij was van 1975 tot 1989 pastoor van Eemnes. Joop: "Pastoor Van Huik had een bijzondere band met de KPJ'ers". Als voorzitter van het kerkbestuur hadden ze wel degelijk met hem te maken; ze huurden het clubgebouw van het

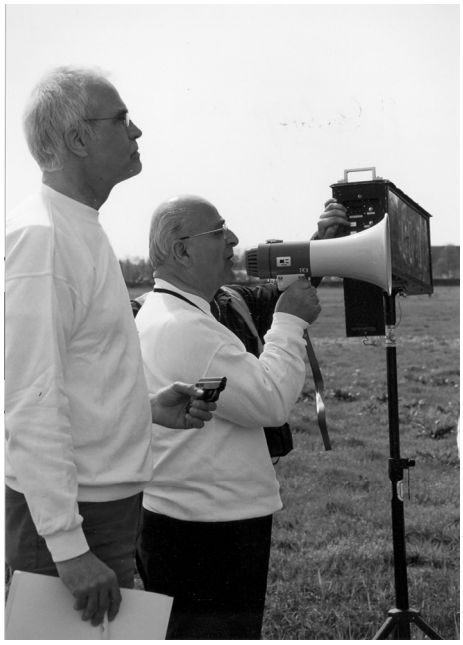

Links:
29e Eemnesser Polderloop in 2004. Pater Wijnand van Wegen spreekt de lopers toe en Henk van Hees staat klaar met het startpistool.

Onder:
Optreden KPJ-Eemnes op Kreatieve Avond van de Kring NoordOost-Utrecht in 1988.
Paren v.l.n.r. José Hilhorst en onbekend, Larissa Schenkman en René Thiel, André van 't Klooster en Annegien Boersen, Judith en Rob Snijders, Wijnand van Wegen en Mieke de Jong.
Op de voorgrond v.l.n.r. Willem Loman, Ans Hilhorst, Bert Hilhorst (liggend).

Sinterklaas Tijmen v.d. Zwaan op bezoek in het clubgebouw van de KPJ, december 1987. Vanaf de Sint gezien v.l.n.r. Harry v.d. Heiden, Jozef Rigter, Anton de Boer, Johan Bakker, Bert Smit.

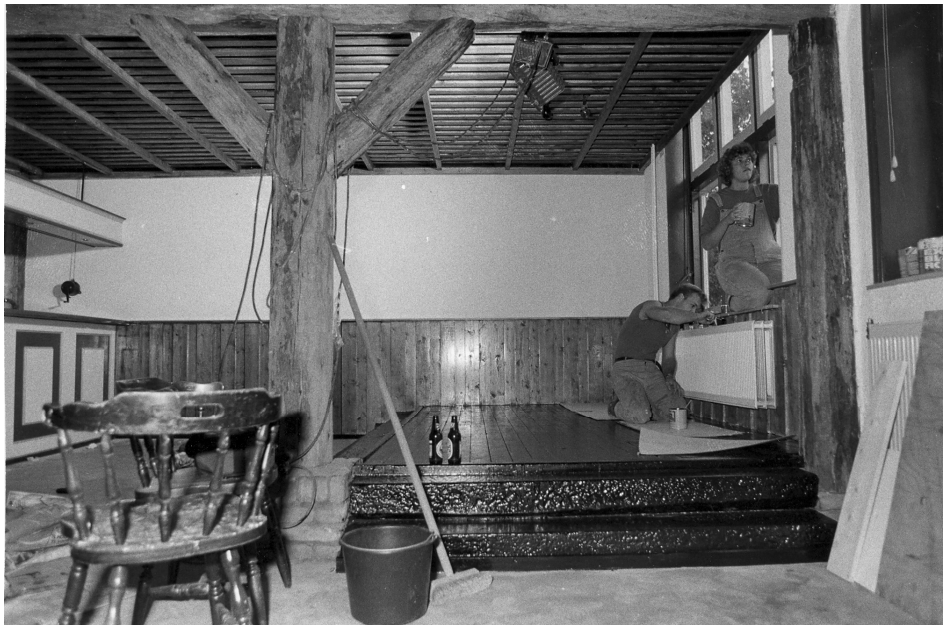

Verbouwing clubgebouw KPJ-Eemnes in 1990.
Op de vensterbank toenmalig voorzitter Miriam van 't Klooster.

De Flatershow van de KPJ-Eemnes in 1990.
Clown links: Jolanda Lanphen, in linker kast Bert Hilhorst, in rechter kast Bert Smit, clown rechts Irma Koot.

Links:
Miriam van 't Klooster, voorzitter KPJ-Eemnes van 1988 tot 1992. Foto uit 1992.

Rechts onder:
Groep KPJ'ers die een schuurfeest organiseerden eind tachtiger jaren:
Staand v.l.n.r. Kees v.d. Tweel, Tom Koot, Eerhard Huiden (voorzitter KPJ), Frank v.d. Akker, Dicky Ranzijn.
Middelste rij v.l.n.r. Nicole Nap, Antoon de Boer, Gerard Hoofd, Ton Rigter, André van 't Klooster.
Voorgrond v.l.n.r. Marcel Willenborg, Bert Hilhorst (liggend), Jolanda Martens, Evelien Stalenhoef.

Viering zestig jaar KPJ-Eemnes in 1993. Misviering in de feesttent.
Achter het altaar: Robbert Kouwenhoven en Harry Post als misdienaars, pastoor W. Vrehe, Mieke Post en Piet Hilhorst.

kerkbestuur. Pastoor Van Huik kwam ook geregeld naar het clubgebouw voor speciale discussie-avonden over het geloof. Joop: "Toen de pastoor nog maar net in Eemnes was, kwam hij op tweede kerstdag als gast van de KPJ naar een kerstfeest in het Vitusgebouw in Blaricum. Er werd een kerstspel opgevoerd waarbij het leek alsof er met het kind in de kribbe gespot werd. Dat beviel de pastoor niet en hij vertrok meteen na het diner. De maandagavond daarna verscheen de pastoor op een vergadering van de KPJ. Hij ging eerst tekeer maar daarna werd alles goed uitgepraat.

Op een gegeven moment wilde het bestuur het clubgebouw met oud en nieuw open houden. Dat mocht niet van de gemeente Eemnes. De KPJ'ers kwamen echter toch bij elkaar en er gebeurde niets verkeerds! De pastoor liet zelfs aan de politie weten dat hij zeer tevreden was over het verloop. Toen de heer Fennema van de politie Eemnes liet weten dat men na de feestavonden van de KPJ elke keer wilde controleren, gaf de pastoor aan dat het drankgebruik zo'n maatregel niet rechtvaardigde. Anderzijds was een bekende uitspraak van pastoor Van Huik: "Als de kalveren niet willen drinken, breng ze dan maar bij de KPJ!"

Vanaf 1976 kregen de KPJ'ers ook een eigen clubblad, dat "Het Dijkpraatje" werd genoemd. Een aantal vrijwilligers werkte hard om de kopij te verzamelen en het blaadje ook zelf in elkaar te zetten en af te drukken. Dat dit niet altijd meeviel, bleek al in 1980 toen er een rouwcirculaire verscheen met de mededeling dat "Het Dijkpraatje" ter ziel was, bij gebrek aan medewerking. Dit heeft kennelijk grote indruk gemaakt want al heel snel was het blad weer herrezen en tot op de dag van vandaag bestaat het nog!

Als meest indrukwekkende gebeurtenis noemt Joop de Jong het overlijden van Ben Schuurman op 4 april 1976. Ben was in de nacht van zaterdag op zondag verongelukt omdat de auto waarin hij zat tegen een boom reed. Het nieuws ging als een lopend vuurtje rond. Toen Joop de volgende ochtend het clubgebouw binnenkwam, was het doodstil! Indrukwekkend terwijl het anders een drukte van jewelste was.
Ook in 1976 begon de KPJ met de 1e Polderloop. Een heel bijzonder evenement: de sportcommissie organiseert alles en de inschrijfgelden en een deel van de baropbrengst gaan naar het goede doel. Aanvankelijk ging het geld naar de organisatie Terre des Hommes. Sinds 1983 gaat de opbrengst jaarlijks naar Friersdale in Zuid-Afrika. De uit Eemnes afkomstige pater Wijnand van Wegen heeft met dat geld tot nu toe vele projecten kunnen realiseren in Friersdale, de plaats waar hij van 1963 tot 1998 als missionaris heeft gewerkt. Pater Van Wegen is nog steeds de ambassadeur voor Friersdale en in die functie geeft hij elk

jaar het startschot voor de Polderloop, die inmiddels de 33e editie heeft beleefd! De Polderloop is één van de kroonjuwelen van de KPJ.

In 1978 vond er een eerste verbouwing plaats van het clubgebouw. In de periode van 1978 tot 1982 werden er ook toneelstukken gespeeld; ook werd er aan cabaret gedaan! In 1983 steeg het aantal leden tot 220. Wanneer je de notulenboeken uit de periode van 1982 tot 1989 doorleest, dan springen allerlei vaste activiteiten in het oog waarmee de KPJ bekendheid heeft gekregen. Naast de al genoemde Polderloop was er de KPJ-bijdrage aan de Koninginnedagviering met als klassieker "De Sterkste Man" maar ook paalzitten en de Flatershow. Voorts stond de KPJ garant voor een jaarlijkse Bejaardenbingo en voor een bijdrage aan het Eemnesser Teamspektakel. Voor de leden waren er de Kwisavonden, Carnavalsfeesten, veel sportwedstrijden, de feesten in Vitus en excursies. En dan verleende de KPJ ook nog medewerking aan de grote Trekker Trek-evenementen.

Ook in 1989 was er weer een verbouwing van het clubgebouw. Inmiddels was Miriam van 't Klooster in 1988 de voorzitster geworden. Als enthousiast verenigingsmens startte ze met 284 leden. Ze is nog zeer te spreken over de goede sfeer die er destijds binnen de club hing. "Je hoefde maar zó te doen en iedereen hielp je! Het was één grote familie! Wat het clubgebouw betreft hebben we in die tijd alles zelf gebouwd en verbouwd. Er werd nooit iets vernield; we waren samen verantwoordelijk en er was een goede sociale controle." Op Miriam heeft het overlijden van Ingrid Bon destijds grote indruk gemaakt. Ze heeft heel goede herinneringen aan de Pinksterweekends. Aan het eind van 1992, bij het aftreden van Miriam als voorzitster, was de KPJ gegroeid naar 316 leden.

Volgens Miriam is daarna, zo rond 1995, een andere KPJ ontstaan. De band met de agrarische sector is minimaal geworden en er worden minder cursussen gegeven dan in de jaren zeventig en tachtig. De meeste jongeren worden lid omdat ze bij de KPJ lekker feest kunnen vieren. Het aantal studenten onder de KPJ'ers wordt steeds groter. Dat betekent minder echt handige jongens en meiden. Als er voorheen iets verbouwd moest worden in het clubgebouw hielp iedereen mee; nu komt er een enkele handigerd. Enkele kroonjuwelen zijn door alle jaren heen gebleven. Allereerst de inzet van de KPJ bij de Eemnesser festiviteiten. De oud-voorzitters zeggen: "Onze trots zijn de Eemnesser feestweken, waarin we 24 uur per dag bezig waren! Eén groot hoogtepunt!" En dat is nog steeds zo! Dat is maar weer bewezen bij de festiviteiten rond het 75-jarig bestaan van de KPJ met zelfs een origineel opgezette kleinkunstavond. Een Eemnesser feestweek zonder de KPJ is ondenkbaar. Daarnaast zijn er de Polderloop en Bejaardenbingo, een bewijs dat de KPJ zich ook wil inzetten voor de mede-

mens. Het blijft niet alleen bij zuipen, zoals wel eens gekscherend wordt gezegd! De echte KPJ'ers weten dat er gedronken wordt, maar – zo zeggen ze – "dat gebeurt in elke kantine van een vereniging". Belangrijk is dat de KPJ een vriendenclub is en vrienden laat je niet in de drek zakken. Nog steeds is er binnen de club sociale controle en dat zorgt ervoor dat je veilig uit kunt gaan. Dit is waarschijnlijk de reden waarom de KPJ nu, anno 2008, maar liefst 400 leden telt". Dat men dit waardeert is gebleken op 19 september jl. toen de KPJ winnaar werd van de Eemnesser koeientrofee.
Zo'n vereniging voor jongeren vanaf 16 jaar is eigenlijk een rijk bezit voor Eemnes. Daarbij moet niet vergeten worden dat deze club zichzelf bedruipt en geen dure jongerenwerker nodig heeft. Een echte Eemnesser club waar toch ook jongeren van buiten op af komen. Er wordt wel gepraat over het geheim van de KPJ maar wat daar ook achter zit, het is te hopen dat de KPJ-formule het in Eemnes nog vele jaren zal volhouden.

Groep van de KPJ-kar in de Eemnesser optocht van 1990.
Achter v.l.n.r.: Mark Engel, Ferdinand Manten, Joost van Lierop, Bart Engel, Henny van Hamersveld, Cees Hilhorst, Angelique Zwanikken.
Midden v.l.n.r. Harry Post, Ingrid Jacobs, Saskia Loman, Martin Huiden.
Voor v.l.n.r. Christel v.d. Hengel, Jolanda Loman.

Zeskamp KPJ Hoogland – Eemnes.
Voorste rij: achter zwarte hond: Marion Post, Heidi van Valkengoed(?), onbekend, onbekend, onbekend, Frank v.d. Akker, Carolien van Valkengoed, Karin Stalenhoef, Marion v.d. Hoven.
Achter Marion Post; Ton Rigter, Wim Koenen, Judith Maas, Margriet Hak (Achterveld), onbekend.
Staand v.l.n.r. 5e van links: André van 't Klooster, onbekend, Antoon de Boer, Jos van Hamersveld, onbekend, onbekend (gestreept shirt), Ronny Brouwer (met fles), Teus-Jan van 't Klooster (op de rug gezien), onbekend (op de rug gezien), Jozef Makker, Johan Bakker, Menno Wessels, Richard Groenestein, Sandra v.d. Kroft, Jan Rigter, onbekend, Bert Post, Evelien Stalenhoef

Met speciale dank aan Ries Bon, Liesbeth Calis-Makker, Joop de Jong, Miriam van 't Klooster, Stefan van Klooster, Jan Makker, Thijs Makker, Han van Oostrum en Emmy Peek-van Beijeren.

Voorzitters van de JBTB / KPJ door de jaren heen

Antoon Stoutenburg
1933-????

Ruth van 't Klooster
????-????

Richard van 't Klooster
????-????

Wim Brouwer
????-1958

Richard Bon
1958-1960

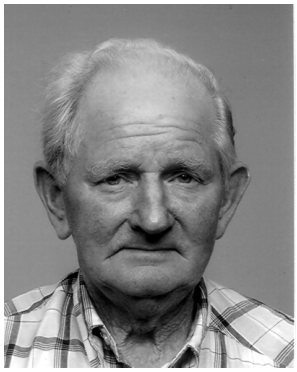

Han van Oostrum
1960-1964

Jan Makker,
1964-1968

Kees Stoutenburg,
1968-1970

Thomas Elbers,
1970-1971

Evert de Groot
1971-1972

Wim Peek
1972-1973

Els van Klooster
1973-1976

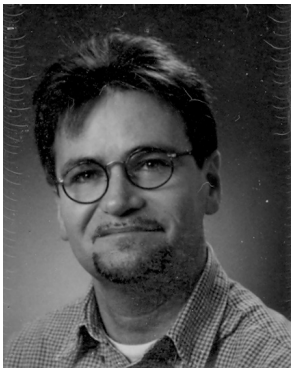

Joop de Jong
1976-1981

Rob Koot
1981-1985

Eerhard Huiden
1985-1988

Miriam van 't Klooster
1988-1992

Maurice Noij
1992-1995

René van der Werf
1995-1998

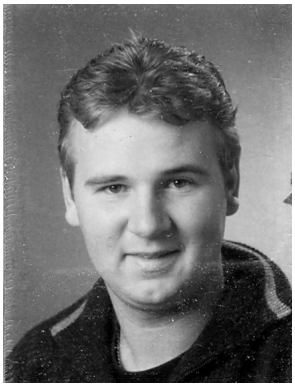

Arie-Jan van den Boom
1998-2003

Clemens Hilhorst
2003-2007

Stefan van Klooster
2007-

VRIENDEN VAN DE OUDHEIDKAMER

vrienden vervullen stille wensen van de Historische Kring;

vrienden konden schilderijen van Fabius aankopen die tot dan toe aan de Oudheidkamer in bruikleen waren gegeven;

vrienden maakten het mogelijk dat er professionele vitrinetafels in de Oudheidkamer werden geplaatst;

vrienden daar heb je er nooit genoeg van!

Voor minimaal 15 euro kunt u ook **vriend** worden van de Oudheidkamer.

Vraag inlichtingen of geef u op bij:

Chris Houwer,
tel.: 5387984,
e-mail: chris-patricia.houwer@12move.nl

VRIENDEN VAN DE OUDHEIDKAMER

Interview met Wout Hagen

CEES VAN RIJSDAM

Wie weet wie Wout is?

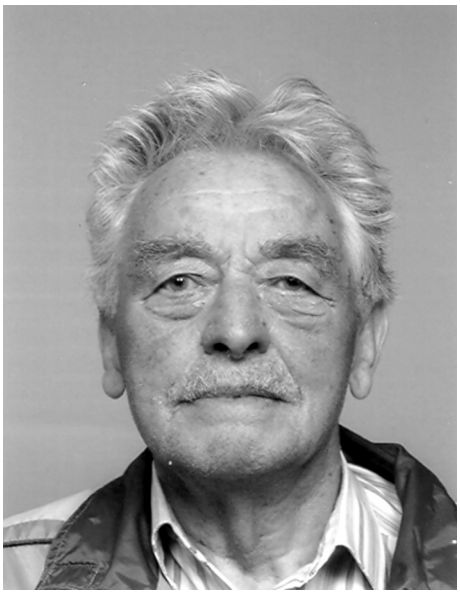

Wout Hagen.

Dat is de vraag, en laten we die eerst maar even beantwoorden.
Wout is Wout Hagen, en hij woont op de Veldweg in Eemnes op nummer 32. Hij is geboren op 19 november 1920 op B 171, de zogenoemde Petlaan, vernoemd naar Jan Pet, alias Jan Gosen van Essen; nu heet die weg de Streefoordlaan, vernoemd naar boerderij Streefoord (van Roodhart).

Kun je ons meer vertellen over je ouders, broer en zuster?
Mijn vader heette Johannes Hagen, werd geboren op 19 november 1889 in Eemnes, was van beroep timmerman, is getrouwd toen hij 27 jaar was met mijn moeder Johanna Balfoort, geboren op 16 september 1897 in Ede. Vader is overleden op 18 januari 1955 en begraven in Eemnes, moeder is overleden op 19 juli 1984 en ligt ook begraven in Eemnes. De ouders van mijn vader waren Wouter Hagen (1850-1915) en Steintje Dop (1853-1926). Ik heb één broer gehad die Wilhelmus heette, beter bekend als Wim; hij is geboren in Eemnes op 23 november 1921 en overleden op 1 mei 2005. Mijn zuster heet Steintje, is geboren in Eemnes op 22 juni 1928, en woont in Hilversum.

Wij weten dat je 3 kinderen hebt, informeer ons eens verder.
Mijn oudste zoon heet Johannes Rutgerus, roepnaam Joop. Hij is geboren in 1949. Via de MULO, de Ambachtsschool en de Philipsschool kwam hij bij de KLM en is daar nog steeds werkzaam; hij en zijn vrouw wonen in Almere en ze hebben 3 zonen. Mijn tweede zoon heet Wouter Wilhelmus Gerardus, roepnaam Wout en hij is geboren in 1956. Na het voortgezet onderwijs heeft hij de Politieschool in Harlingen doorlopen en hij is momenteel werkzaam in Loenen aan de Vecht en is tevens rechercheur in De Wijde Meren; hij en zijn vrouw

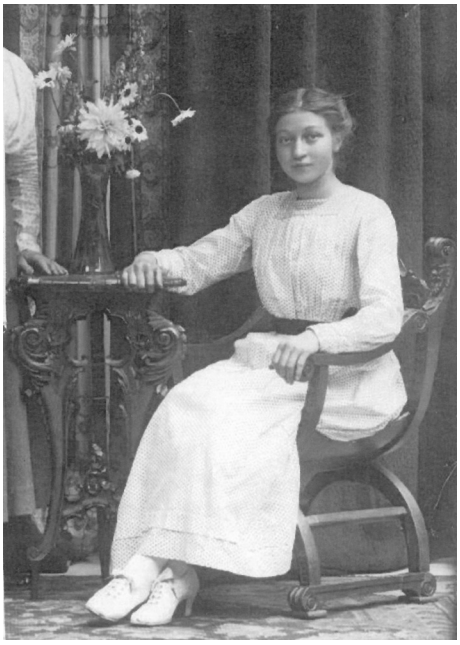

Moeder Johanna Hagen-Balfoort (foto 1918).

Vader Johannes Hagen (foto 1940).

Wout, 3 maanden jong ((foto 1920).

V.l.n.r.: Wim, Steintje en Wout Hagen (foto 1928).

hebben 2 dochters. Mijn dochter heet Annita Johanna Wilhelmina, roepnaam Annita. Zij is geboren in 1960. Heeft een periode op proef gewerkt bij de ANWB, en is momenteel werkzaam op het hoofdkantoor van C&A in Amsterdam en behoort tot de "crew" van C&A.
Zij en haar man wonen in Eemnes aan de Troeveveen en hebben een zoon en een dochter.
Ik heb nog even iets over mijzelf wat betreft de woonsituaties: eerst gewoond aan de Molenweg (daar is Joop geboren), toen aan de Laarderweg 80 (daar is Wout geboren) en tenslotte op de Veldweg 32 (daar is Annita geboren).

Wout, hoe en wanneer verliep jouw lagere school-loopbaan?
Ik kwam in 1927 als zevenjarige jongen op de School met den Bijbel aan de Laarderweg in Eemnes. Meester Treffers was toen Hoofd der School en meester Korrelboom en juffrouw Bade waren zijn collega's. Ik heb een leuke tijd gehad op die school, meester Treffers was een fijne man. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik wel wat problemen gehad heb met de mijns inziens nogal eigenwijze meester Korrelboom (en hij met mij); juffrouw Bade stond op haar manier haar "mannetje"; later is juffrouw Bade nog getrouwd geweest met Harmen Pas. In 1933 heb ik de lagere school vaarwel gezegd.

Klas 1 en 2 van de School met den Bijbel (1927). Wout (in kader) en juf Bade achteraan.

Schoolfoto 'School met den Bijbel' (1931).

1e rij:
Meester Korrelboom, Gijs Ruizendaal, Wim Hagen, Wiebe Tuinman, Hannes Roodhart, Koos de Groot, Tijmen Roodhart, Dik Mol, Teun Roodhart, Goos Dop, Gijs v. IJken, Teus de Bruin, Cor Veenendaal, Jaap Mol, Tinus Nachtegaal, Jan Elsinga, Wout Hagen, Steven v. Laar, Gijs Dop, Rinus Hagen, Gijs Ruizendaal, Thijs Blom, Gert Roodhart, Teus Blom.

2e rij:
Bart v.d. Kamp, Chris Veenendaal, meester Treffers, Jan Scherpenzeel, Peter v.d. Brink, Anna Snel, Corrie Dop, Aartje v.d. Kamp, Marie v. Beek, Berta Baatje, Wijmpje Mol, Gijs Elsinga, Teus Rozenberg, juffrouw Bade.

3e rij:
Jannetje Ruizendaal, Aaltje Scherpenzeel, Mien Mol, Coba Dooieweerd, Jannetje Scherpenzeel, Jannetje Roodhart, Jansje Mol, Maartje Rebel, Grietje Dooieweerd, Mien Nachtegaal, Aaltje Blom, Corrie v. Beek, Jannie v. Gelder, Annie Mol, Riekje Ruizendaal, Kaatje Baatje, Jopie v. Beek.

4e rij uiterst rechts:
Heintje Hagen, Bart Bos, Jan Prinsen, Jan Bos, Corrie Snel, Jannie v.d. Karnp, Alie Roodhart, Erna Roodhart, Coba Mol, Kuintje Blom.

5e rij:
Kuintje Nachtegaal, Grietje Prinsen, Kaatje v.d. Pol, Jannetje Ruizendaal, Marietje Roodhart, Neeltje Hoogehout, Bep Rozenberg, Bep v. IJken, Steintje v.d. Brink, Truus Verwoert, Annie Perier, Sientje Mol, Hennie Hagen, Sientje Mol, Mien Jansen?, Aartje Bos, Martje Roodhart, Els Blom, Corrie v. IJken, Jansje v. Essen.

6e rij:
Wim v. Beek, Bart Bos?, Toon Ruizendaal, Jaap Kuit, Jan Ruizendaal?, Henk Beekhuizen, Toon Rozenberg, Kees Hensbergen?, Reinier Ruizendaal, Cor Blom, Henk Dop, Jan Perier, Kees v. Essen, Kees v.d. Kamp.

Rijtje tussen de tweede en de derde rij uiterst rechts:
Aaltje Scherpenzeel, Marie Elzinga, Bep v. Gelder, Marie Jansen, Bep Roodhart, Riekie Mol, Teuntje Roodhart, Chrisje Rebel, Aagje v. Ek, Gerrie Dop, Aaltje v. Beek, Berta Scherpenzeel, Fenna v. Gelder.

Wim, Steintje en Wout Hagen (1930).

Uit die periode moet toch nog wel iets vermeldenswaards zijn, als ik het goed heb begrepen?
O ja, dat verhaal van juffrouw Bade!. Dat was een historische gebeurtenis in Eemnes. Het verhaal staat uitgebreid beschreven in "Een eeuw christelijk onderwijs in Eemnes (1882-1982)"; we volgen de tekst uit dat boek: "rondom de persoon van één der onderwijzeressen in de twintiger jaren verliep alles echter verre van geruisloos. We doelen hier op mej. J. Bade, die op 1 januari 1921 uit Midwolda (bij Winschoten) kwam. Het bestuur werd met menige klacht over haar geconfronteerd en herhaaldelijk maken de schoolnotulen melding van haar onbeschaamd gedrag. De gemeentegeneesheer moest zelfs een keer daadwerkelijke mishandeling constateren toen de blauwe plekken op de arm van één der leerlingen en de zichtbare wonden bewezen dat zij er duchtig op los had geknepen. Een climax in mej. Bade's optreden werd bereikt toen zij zich niet ontzag het hoofd der school (hr. Treffers) op de pols te slaan en hem de woorden toe te voegen: "al ga je op je kop staan, ik doe wat ik wil", dit alles in het bijzijn der kinderen, hetwelk een ernstig geval van insubordinatie is en een verderfelijke invloed oefent op de opvoeding der kinderen. Na tweemaal door de Raad van Beroep te zijn gehandhaafd, maakt het bestuur op 25 juli 1934 een definitief eind aan juf Bade's fungeren door haar te schorsen."

In 1933 liet je het lager onderwijs achter je, en toen ?
Ik ben naar de Ambachtsschool gegaan in Hilversum en heb daar drie jaar overdag schoolgegaan en het vierde jaar bestond uit overdag werken in de revolutiebouw in Hilversum en 's avonds naar de Avondschool gaan.

De timmermansopleiding had je toen achter de rug en je ging dus aan het werk, is het niet?
Ja, in 1938 ben ik begonnen bij Hendrik Eggenkamp aan de Wakkerendijk (Hendrik was de vader van de identieke tweeling Herman en Gerrit). Daar ben

ik maar kort in dienst geweest, want vanwege een bouwverbod moesten we in 1940 stoppen. Kort daarvoor (in 1939) ben ik in militaire dienst gegaan en verbleef vier maanden als soldaat in Alkmaar.

De oorlogsjaren zijn voor velen woelige en armoedige jaren geweest, wat deed jij in die periode?
Vanaf 1940 tot 1945 leefden wij met een persoonsbewijs (dat noemden wij toen "piemeltje brood", PB.). In de begintijd (1940-1942) waren wij vanwege de veiligheid vaak ondergedoken, en overdag werkte ik als magazijnbediende bij De Gruyter in Bussum. In 1942 moest ik mij in Bussum melden voor tewerkstelling in Duitsland; we kregen een treinkaart, maar uit woede heb ik die toen verscheurd. Met een tweede kaart vertrok ik naar Saarbrücken en werd daar als timmerman aan het werk gezet aan de bouw van een viaduct bij het Bahnhof, samen met twee mannen uit Laren en één uit Blaricum; later werd ik overgeplaatst naar de tunnelbouw. In die tijd was ik in de kost op een kamer bij een oude weduwe, en ben ik slechts één keer voor een korte tijd teruggeweest in Eemnes. In Saarbrücken moesten we vaak naar de bunker (een oude kolenmijn) die diende als schuilplaats. Toen kwam het jaar 1945 en kon ik terug naar Nederland; in maart van dat jaar ben ik bevrijd in het Saargebied doch terugkeren was toen nog onmogelijk aangezien de grote rivieren geblokkeerd waren, dus dat werd wachten en ondertussen maakten we hongertochten. In mei '45

Vader Johannes Hagen (3e rij, 5e van rechts) en het Fanfarekorps Eendracht (1932).

Wout Hagen (1938).

Soldaat bij de Kon. Landmacht in Alkmaar (1940).

kwam ik, samen met Russen, in een Übergangslager terecht, in de omgeving van Lotharingen; daar heb ik in de keuken gewerkt bij de Amerikanen. Eindelijk was het dan zover: in juni ging ik op weg, gekleed in een Amerikaans uniform. Via Maastricht belandde ik in Weert en ik heb daar voor een korte tijd op een opslagplaats voor noodhulp gewerkt en ben daar ook in de kost geweest. Uiteindelijk ben ik via Arnhem naar Utrecht gegaan en vandaar per geleende fiets van familie naar de Streefoordlaan in Eemnes gereden.

Zoals je mij verteld hebt, volgt dan een meer dan 37 jaar durende tijd van werken als timmerman in de bouw.
Dat is juist; ik ben in 1945 begonnen bij aannemer Brand Blom Tzn (vader van oude Tijs en grootvader van Piet en Tijs Blom. Even tussendoor: Brand Blom had toen ook zitting in het schoolbestuur van de School met den Bijbel (van 1925-1954), en in 1928 werd de bouw van een nieuwe school aan de Laarderweg aan hem gegund. Terug naar mijn werk bij Brand Blom: hij vroeg mij voor hulp bij timmerwerk, en wel voor enkele weken. Ik herinner me nog een markant voorval:

We moesten een doodskist maken van hardboard en toen die klaar was, vroeg Blom mij om te helpen bij het dragen van de kist; maar ik was niet in het bezit van een zwart pak. “Geen nood: hier heb jij een kostuum (zei Brand Blom), trek het aan en doe je werk!” Helaas: de broek was veel te groot en te lang en de jas veel te ruim, en zo heb ik als drager gefungeerd. Toen begon mijn langdurige dienstverband met Hent (Hendrik) Eggenkamp, bouwbedrijf aan de Wakkerendijk. Daar ben ik 37 jaar werkzaam geweest (van 1945 tot 1982). Wij werkten daar met 7 timmerlieden, o.a. 3 broers en neven van Eggenkamp. In de bloeiperiode waren er zo ongeveer 25 werknemers. Ik ben daar timmerman en uitvoerder geweest. Een grote variatie aan woningen heb ik helpen bouwen in ’t Gooi: bungalows en halve villa’s (o.a. aan de Jan Hamdorfflaan in Laren); ook is het huis aan de Molenweg van dr. K. Smit onder mijn handen geweest. In Bussum hebben we de Hema gebouwd en tevens woningen in Blaricum en Loosdrecht. Dertig jaar lang heb ik werk gehad; in 1975 ben ik noodgedwongen gestopt en in 1982, ik was toen 62 jaar, kreeg ik ontslag mede vanwege het feit dat het bedrijf failliet werd verklaard. In dat jaar heb ik nog enkele keren gesolliciteerd, maar het aangeboden werk niet meer aangenomen. In 1985 werd ik 65 en ging ik officieel met pensioen, het werkende leven was voorbij; toch heb ik nog veel kluswerk gedaan om wat bij te verdienen.

Leerling op de Ambachtsschool in Hilversum (1938). Wout in het midden naast de leraar.

Vader Johannes, Wout en Steintje Hagen, moeder Johanna Hagen-Balfoort en Wim Hagen (1938).

Het werken in de bouw in die na-oorlogse jaren was hard en het beroep was weinig beschermd. Klopt dat?

Jazeker, in het begin was het niet enkel timmeren, maar moesten we eigenlijk alles doen in de bouw. Elementen voor betonnen vloeren sjouwen, vrachtwagens met kalk en cement lossen, met als logisch gevolg: rugklachten. Dus ging ik de ziekte- en/of ongevallenwet in en werd later afgekeurd. In die tijd kwam de controleur voor de ziektewet langs en kon ik ook controleur worden (voor 50% werk), dat heb ik geweigerd. Werken met een stofmasker op werd als laf ervaren bij collega's en werkgever; en ook was er geen enkele afzuiginstallatie aanwezig in de werkplaats. In het begin was het vijfeneenhalve dag werken, daarna werd het vijf dagen per week; van zeven uur 's morgens tot vijf uur in de middag, met om negen uur een half uur ontbijttijd en van één tot twee lunchtijd, niet netjes in een keet of kantine, maar gewoon buiten op de werkplek. In feite werden we toen onderbetaald voor het vele en zware werk dat we leverden. Een fijne collega met wie ik veel heb gewerkt was Adriaan Brouwer (uit Eemnes), die gewoond heeft aan de Streefoordlaan (in het huis naast Tjebbe van Hees); helaas is die vriend in 2002 overleden.

Ben je in je werkzame leven en daarna gezond gebleven?
Ik vertelde al van mijn rugklachten en de daaruit voortvloeiende afkeuring. In 1990 (dus 18 jaar terug inmiddels) was ik bij mijn zoon Wout op visite en toen ben ik niet goed geworden. Ik ging snel naar mevr. Dr. Sandelowsky, kreeg een hoestdrankje en kon weer naar huis gaan; de volgende dag weer naar dr. Sandelowsky; die stuurde mij door naar ziekenhuis Gooi-Noord (het huidige Tergooi Blaricum). Vandaar naar Utrecht waar ik ben geopereerd, er zat een abces in de linkerhelft van mijn hoofd en dat is toen verwijderd. De periode van verdere genezing vergde ruim negen weken; toen moest ik weer terug naar Gooi-Noord voor nakuren, ongeveer veertien dagen. Gelukkig kan ik zeggen dat ik daarna nooit meer echte hoofdpijn heb gehad. Gedurende mijn hele leven heb ik dertien operaties moeten ondergaan.

Wout, heb je hobby's, en ben je veel buiten Eemnes geweest?
Mijn grootste hobby is tuinieren. Achter mijn huis heb ik een ruime groentetuin, waar ik o.a. het volgende verbouw : sla, andijvie, postelein, raapstelen en 3 soorten bonen. Op de mooiste momenten van de dag zit ik heerlijk in de scha-

Huis van de familie Hagen, Streefoordlaan 12.

Familiefoto uit 1988 met: Joop (bril), Wout (snor) en Annita met baby.

duw van mijn prachtige kastanjeboom. Ik heb ook veel mooie en verre reizen mogen maken, ondermeer naar de Filippijnen, Australië, Israël, Rusland en de steden Londen, Parijs en Genève. Verder fiets ik graag en veel; voor de verre tochten heb ik een elektrische fiets gekocht, dat gaat voortreffelijk. Er staat een auto naast mijn huis, maar die gebruik ik niet veel, enkel voor een ritje in de omgeving. Mijn boodschappen doe ik bij voorkeur in Baarn op de dinsdagse markt, bij de Aldi en Kraaij; in Laren koop ik vrijdagmiddag fruit op de markt en in Eemnes kom ik wel eens in de Boni. In de avonduren kijk ik graag televisie, vooral naar documentaires en films over de Tweede Wereldoorlog, maar ook mag ik enthousiast kijken naar boksen en voetbal. De lange winteravonden zijn gereserveerd voor puzzelen en het knopen van kussens, wandkleden en zelfs vloerkleden. Jaarlijks woon ik de Dodenherdenking bij op 4 mei, bij het Plantsoen, ieder keer weer indrukwekkend. Zo zie je, eigenlijk kom ik tegenwoordig tijd tekort!

Wie nu nog niet weet wie Wout is, die zal het nooit weten!

Wout, bedankt voor de gezellige morgens bij jou thuis, de boeiende verhalen en de vele koppen koffie met koek. Het ga je goed!

De doop van Neeltje

JAN OUT

“Gelukkig Nieuwjaar!” We zijn gewend elkaar op 1 januari al het goede toe te wensen. Toch is dit niet altijd op deze datum gebeurd.
In oude tijden begon het nieuwe jaar met Pasen! De opstanding van Christus was het zinnebeeld voor het nieuwe leven en daarom werd met Pasen het nieuwe jaar begonnen. Nu is het niet gemakkelijk voor historici om te bepalen of 12 april 1500 in voor onze begrippen 1500 of 1501 was. Wanneer viel Pasen in 1501? Als dit feest op 1 april gevierd was, is 1500 het nieuw jaartal. Viel Pasen op 15 april, dan versprong het jaartal naar 1501 en zou 12 april 1500 voor onze begrippen 12 april 1501 moeten zijn. Lekker ingewikkeld dus. Pas in 1575 werd in heel Nederland ingevoerd dat het op 1 januari nieuwjaar was.
Nog zo ingewikkeld is het dat men merkte, dat een jaar niet precies 365 dagen telt, maar iets meer (schrikkeldag!). Ook dit jaar haalden we 1 dag in (29 februari). Maar eigenlijk is deze correctie weer iets te veel. In een eeuwwisseling (1700, 1800, 1900) is er geen schrikkeldag, behalve als het jaar door 400 gedeeld kan worden (1600, 2000).

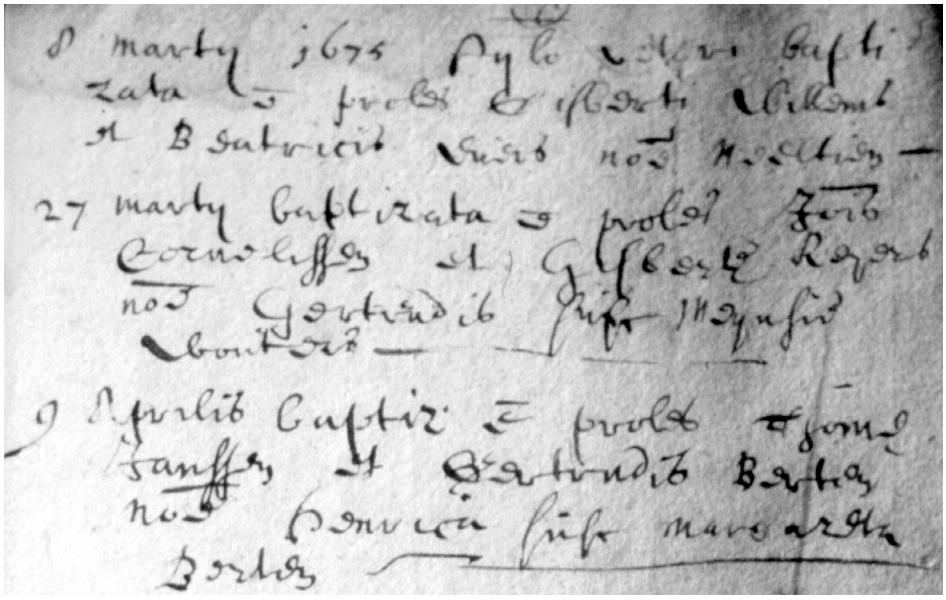

Paus Gregorius XIII heeft dit in 1582 bepaald; daarom wordt onze kalender de Gregoriaanse kalender genoemd.
In 1582 vond er een grote correctie plaats: van donderdag 4 oktober ging men naar vrijdag 15 oktober. Hadden alle landen dit maar gelijk gedaan. In Nederland volgden de katholieke gebieden en de handeldrijvende gewesten Holland en Zeeland de pauselijk richtlijn. Maar de net tot het protestantisme overgegane gewesten deden dit niet. Pas in het jaar 1700 volgden Utrecht, Gelderland en Overijssel. Op 30 november volgde 12 december! De noordelijke gewesten (uitgezonderd Drenthe) volgden ruim 2 weken later. Het nieuwe jaar begon daar met de datum 12 januari 1701.
In het oudste doopboek van de St. Nicolaasparochie van Eemnes zien we hoe deze verwarring werd opgelost. De oudste inschrijving luidt: "8 marty 1675 stylo vetri baptizata est proles de Alberti Willems et Beatricis Evers nom. Neeltien." (vertaling: Op 8 maart 1675 oude stijl is gedoopt de nakomeling van Albertus Willems en Beatrijs Evers genaamd: Neeltje.)
Pastoor Luytelaar schrijft dus “oude stijl” en verwijst naar de nog niet ingevoerde Gregoriaanse kalender. Waarschijnlijk kwam hij uit het zuiden, waar die kalender wel gold.
Wat houdt dat nu in voor Neeltje (en de andere kinderen uit die periode)? Als we haar geboortedatum naar de huidige kalender herrekenen, moeten we 10 dagen bijtellen. Zij werd dus op 18 maart (nieuwe stijl) gedoopt.
Het is maar een weet. Voor Neeltje en haar ouders zal het van weinig belang zijn geweest!

De naam Wiebe

WIEBE VAN IJKEN

Voor het samenstellen van het boek “Eemnessers door de eeuwen heen” zijn zoveel gegevens over Eemnesser families verzameld, dat daaruit nu met behulp van de computer verschillende ontdekkingen kunnen worden gedaan. Eén van de dingen die nu duidelijk is geworden is dat alle gevonden Eemnessers met de voornaam Wiebe afstammen van één gemeenschappelijke voorouder.
Dit is voor mij aanleiding geweest om wat onderzoek te doen naar de naam Wiebe, naar bekende en/of onbekende naamdragers met de naam Wiebe te bekijken en wie de verschillende Wiebes waren die in Eemnes gewoond hebben.
Voor de oorsprong van de naam Wiebe heb ik twee verschillende verklaringen gevonden:

1. De naam Wybe, of Wiebe is een Friese naam die afgeleid is van het Oudfriese wîch of wiegant, dat "strijd" respectievelijk "strijder" betekent;
2. Wibe of Wiebe: Verkorte vorm van namen samengesteld met de Germaanse stam "Wîg" (strijd) en een tweede lid dat met een "b" begint, of ook wel: Wi-bert = Schitterende strijd of strijd met een zwaard (bert = schitterend, stralend).

Dit geeft dus niet echt uitsluitsel over de oorsprong van de naam. Er is elders ook onderzoek gedaan naar het voorkomen van namen in de oudste geschreven bronnen in de Nederlandse archieven van voor het jaar 1150. De naam Wiebe (of Wybe) komt niet voor in de lijsten met “Vroeg-middeleeuwse voornamen en achternamen in Nederland en Vlaanderen” van voor 1150. Het onderzoek is gebaseerd op primaire bronnen: geschriften, gewoonlijk in het Latijn, uit de vroege Middeleeuwen opgenomen in alle beschikbare oorkondenboeken van Nederland en Vlaanderen tot het jaar 1150 en enkele verhalende bronnen. Dit leverde meer dan 4500 individuele namen op, maar geen Wibe, Wybe of Wiebe!
De naam Wybe of Wibe komt al wel heel vroeg voor in Friesland, terwijl Wiebe zowel in Friesland als Groningen voorkomt. De oudste vermelding van de naam Wybe die ik tot op dit moment heb kunnen vinden is Wybe van Grovestins uit Engelum in het jaar 1313 en Skerne Wiebe, één van de latere burchtheren uit Engelum, wiens daden groot waren! Hij dankte zijn bijnaam aan zijn gladgeschoren kin. Het gangbare verhaal is dat hij zichzelf liet scheren om zich te vermommen als monnik, om zo de geheimen van zijn vijanden te ontdekken. In mei 1482 kwam hij om het leven bij een belegering van zijn burcht door mensen uit Franeker en Leeuwarden.

De Grovestins stond in Friesland iets ten zuidoosten van Engelum, gemeente Menaldumadeel (Stins is het oude Friese woord voor "stenen huis"). De stins had uitzonderlijk dikke muren en de eigenaar en zijn geslacht noemden zich naar deze stins "Van Grovestins". Ten tijde van de verschillen tussen de Schieringers en Vetkopers, sloot de familie "Van Grovestins" zich bij de Vetkopers aan. Vooral van Wybe van Grovestins kregen de Vetkopers veel steun. Helaas verdronk hij met 800 mensen tijdens de grote watervloed van 1313. In 1446 werd de stins belegerd en ingenomen door Sikke en Douwe Sjaerdama. Zij waren Schieringer Edelen en voerden de toenmalige eigenaar, Sjoerd Grovestins, als gevangene af naar Franeker. Sjoerd Grovestins had één zoon, die wel Scherne Wybe genoemd werd, omdat hij de eerste Fries was, die zich liet scheren. Scherne betekent in het Fries zoveel als geschoren. Ook hij werd in de onlusten betrokken en werd door een list van Swob Sjaerdama op Hottingahuis gevangen genomen. Wybe Grovestins had op zijn beurt Tjaerd Groestra, een bastaardzoon van Douwe Sjaerdama, gevangen genomen. Na onderhandeling werden de twee gevangenen tegen elkaar uitgewisseld en vrijgelaten. Wybe wist ook de gevangengenomen Abt van Lidlum te bevrijden en in zijn ambt te herstellen, door een "Van Roorda" uit Tjummarum gevangen te nemen. Daarnaast stond hij ook op slechte voet met de Vetkopers uit Leeuwarden, hoewel hij zelf ook een Vetkoper was. Hierdoor gebeurde het, dat Sikke, de zoon van Douwe Sjaerdama, regent te Franeker, met de hulp van een groot aantal Schieringers, aangevuld met Vetkopers uit Leeuwarden, het slot belegerde. Nog diezelfde dag (Pinksterzondag 1482), wordt de stins bestormd. Als Wybe Grovestins vanuit een venster de bewegingen van het vijandelijke leger gadeslaat, wordt hij dodelijk getroffen door een kogel.

Andere Wiebes die hun sporen in de geschiedenis hebben nagelaten zijn o.a.

- Wiebe Hayes uit Winschoten, die soldaat was aan boord van de Batavia. Dankzij zijn optreden worden 47 overlevenden gered van het schrikbewind van onderkoopman Jeronimus Cornelisz na de stranding van de Batavia in Australië.
  Op 4 juni 1629 vergaat het V.O.C.-schip de "Batavia" voor de kust van West-Australië. De overlevenden, onder commando van de onderkoopman Jeronimus Cornelisz. weten zich te redden op een kleine eilandengroep. De grote baas, Francisco Pelsaert, de opperkoopman, gaat hulp zoeken in de stad Batavia. Dan begint het grote drama. Jeronimus laat 125 mensen op gruwelijke wijze vermoorden. Soldaten, onder leiding van Wiebe Hayes, worden weggestuurd om water te zoeken op een ander eilandje. Wiebe hoort van de mensonterende toestanden en besluit "zijn" eiland tot het uiterste te verdedigen. Zo wordt deze eenvoudige soldaat uit Winschoten een mensen-

redder van 47 zielen. Wiebe Hayes kreeg een standbeeld aan het begin van het Schönfeldplein in Winschoten, vlakbij de haven.

- De orgelmakers Wiebe Meyes en Meye Wiebes, Vader en Zoon, beiden huistimmerlieden in Stavoren.
  Zij hebben in 1786 het orgel in de kerk van de Protestantse Gemeente in Nederland te Stavoren gebouwd. Zoals blijkt uit een tekst op de bovenste regel van de achterwand van de hoofdwerkkast; in het midden, is met potlood geschreven 'Wiebe Meijes en Meije Wiebes, maackers van dit orgel, anno dominum 1786'. Iets lager staat: 'Johan Spooreman Mr., orgelmaaker a Franequer, aangenoome int Jaar 1788.'

- Dan is er ook nog Wiebe Blauw, de laatste maker van houten schaatsen in Nederland, die in 1999 gestopt is. Hij was de laatste uit een bijna 800 jaar oude zeer Nederlandse ambachtelijk traditie. De oudste bekende schaats met glij-ijzer is uit 1225; de eerste afbeelding er van uit het begin van de 14de eeuw.

- Wiebe Buddingh (geboren op 15 januari 1957) is een Nederlands vertaler, en de zoon van de dichter C. Buddingh. Hij werd geboren in Dordrecht. Wiebe Buddingh's debuut was in 1977. Zijn grootste werk kwam echter pas in 1998, toen hij van uitgeverij Harmonie de opdracht kreeg de boeken uit de Harry Potter-reeks, oorspronkelijk geschreven door J.K. Rowling, te vertalen.

- En om te besluiten: Wiebe van der Zee uit Sneek. Een bekend kunstschilder van koeien die al vele werken gemaakt heeft die op verschillende exposities te zien geweest zijn. Zijn werk wordt verkocht op kaarten en kalenders. Van porselein zijn inmiddels een aantal serviesproducten met decoraties van Wiebe op de markt gebracht: borden, mokken, kopjes. Ook onderzetters, ovenwanten, een overschort en voorraadbussen zijn te koop. Wiebe bedacht in 2004 "Her-kauwgum" een kauwgum met een afbeelding van een van zijn koeien aquarellen.

Wiebe als achternaam

Op vakantie in Canada rijdend langs de oever van het Huron meer kwamen we langs een klein stadje genaamd Thronbury aan de voet van de "Blue Moutains". We besloten om hier te stoppen voor de lunch en een kleine wandeling. Thronbury bleek te bestaan uit twee kruisende winkelstraten en een park langs de "Beaver" rivier. De winkels waren gevestigd in goed gerestaureerde oude houten huizen met veranda's. In één van de huizen was "Jessica's Book Nook"

gevestigd, een klein boekwinkeltje. Wandelend door de verschillende kamers op de benedenverdieping, van het winkeltje viel ons oog op een pocket met als titel: "Of this Earth" van de schrijver Rudy Wiebe. Dit was de eerste keer dat ik de naam Wiebe als achternaam ben tegengekomen. Hierdoor geïntrigeerd heb ik het boek gekocht. Het bleek een autobiografische roman te zijn, waarin Rudy Wiebe zijn ervaringen als kind in een doopsgezinde (Mennonieten) kolonie in Speedwell, Saskatchewan, in Canada beschrijft. Zijn vader was als emigrant in 1930 vanuit de Mennonietenstad Neuendorf in Oekraïne naar Canada geëmigreerd.

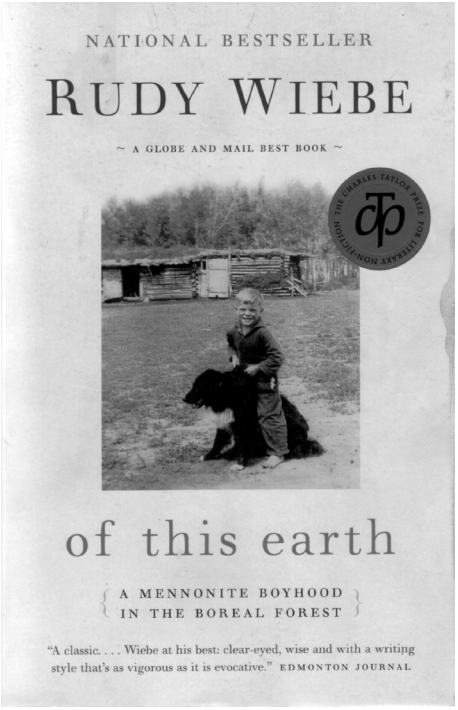

Het boek "Of this earth" van de schrijver Rudy Wiebe

Oorspronkelijk stamt deze familie Wiebe af van Wybe Adams die rond 1584 in Harlingen geboren is. Wybe Adams was in 1616 vanuit Harlingen naar Danzig vertrokken. Hij is daar in 1644 bekend geworden als ingenieur en uitvinder van een kabelbaan, die ondersteund werd door meerdere palen, waarmee aarde in karren getransporteerd werd, die gebruikt werd om de vestingwallen om de stad mee te bouwen. Ook heeft hij meegewerkt aan de bouw van een aquaduct, een door paardenkracht aangedreven baggermolen, een ijsbreker en een windmolen. Latere familieleden van de familie Wiebe zijn verhuisd naar de voormalige Mennonietenstad "nummer acht Romanovka" ten noorden van Orenburg in Rusland aan de voet van de Oeral en vandaar naar de Mennonietenstad Neuendorf in Oekraine, nu Shirokoye, net ten westen van de grote Dnieper stad Zaporizhzhia. Hier werd Abram Wiebe de vader van Rudy Wiebe geboren die in 1930 naar Canada emigreerde.

De naam Wiebe onder Doopsgezinden verspreidde zich dus vanuit Nederland naar Pruisen, vervolgens naar Polen en Rusland, en tenslotte naar Noord-Amerika.

Door de verdere verspreiding van de familienaam Wiebe komt de naam nu ook voor als een eiland bij Vancouver eiland aan de westkust van Canada. "Wiebe" eiland is vernoemd naar de hydrograaf Victor Wiebe die op 13 maart 1908 in

Herbert, Saskatchewan in Canada geboren is. Het eiland was oorspronkelijk vanaf 1865 bekend als "Randall" eiland, maar omdat deze naam al vaker voorkwam is de naam van het eiland op 22 mei 1945 gewijzigd in "Wiebe" eiland. Verder is er in Canada ook een "Wiebe" meer. Behalve een eiland en een meer bestaan er in Omaha, Nebraska, USA ook nog een "Wiebe" stuwmeer en een "Wiebe" stuwdam.

De naam Wiebe in Eemnes

De verspreiding van de naam Wiebe in Eemnes is te danken aan Hendrik Wiebis, die op 15 April 1732 als niet eerder gehuwde jongman vanuit Kuinre in Overijssel in het lidmatenboek van de Hervormde Kerk van Eemnes-Buiten als Handreke Wybis van de Cuinre wordt ingeschreven.[1] Hendrik was dus een zoon van een Wiebe die in Kuinre gewoond heeft. Echter diverse onderzoeken hebben tot op heden nog geen Wiebe met een zoon Hendrik in Kuinre opgeleverd. Het kan dus heel goed zijn dat Hendrik maar kort in Kuinre gewoond heeft en oorspronkelijk elders geboren is. Voorlopig loopt het spoor terug in de tijd hier dus dood.

Door latere vernoemingen is de naam Wiebe verspreid geraakt onder verschillende Eemnesser families, waaronder de families Heek, Dop, Dekker en Perier.

Wiebe eiland, een van de eilanden van de Broken Group Islands bij Vancouver eiland, aan de westkust van Canada.

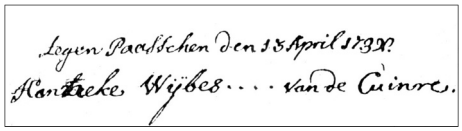
Legen Raadschen den 15 April 1732
Handreke Wijbes . . . . van de Cuinre.

De inschrijving op 15 april 1732 van Handreke Wybes van de Cuinre in het lidmatenboek van de Kerk van Eemnes-Buiten.

Vroeger was het gebruikelijk dat de oudste zoon vernoemd werd naar de opa van vaders kant en de volgende zoon naar de opa van moeders kant. De oudste dochter kreeg de voornaam van de oma van vaders kant en de tweede dochter werd vernoemd naar de oma van moeders kant. (Als er geen zoons werden geboren dan werd de voornaam van één van de dochters, soms een verbasterde vorm van de voornaam van opa.) Voor de overige namen kwamen de namen van de (oud)ooms en (oud)tantes in aanmerking. Of er was altijd nog een ruime keuze aan Bijbelse namen of de vernoeming naar een heilige.
Na Hendrik Wiebis is de eerstvolgende zijn zoon Wiebe, die ongetwijfeld naar zijn grootvader is vernoemd, hoewel die tot op dit moment nog niet gevonden is. In de generatie daarna zien we dan ook, in overeenstemming met het gebruik van vernoeming, de naam Wiebe niet voorkomen. (De vernoemingen

Wakkerendijk 21/23, eerst bewoond door Jan Heek en Hendrica van de Kuinder, later door Meins en Jan Dop.

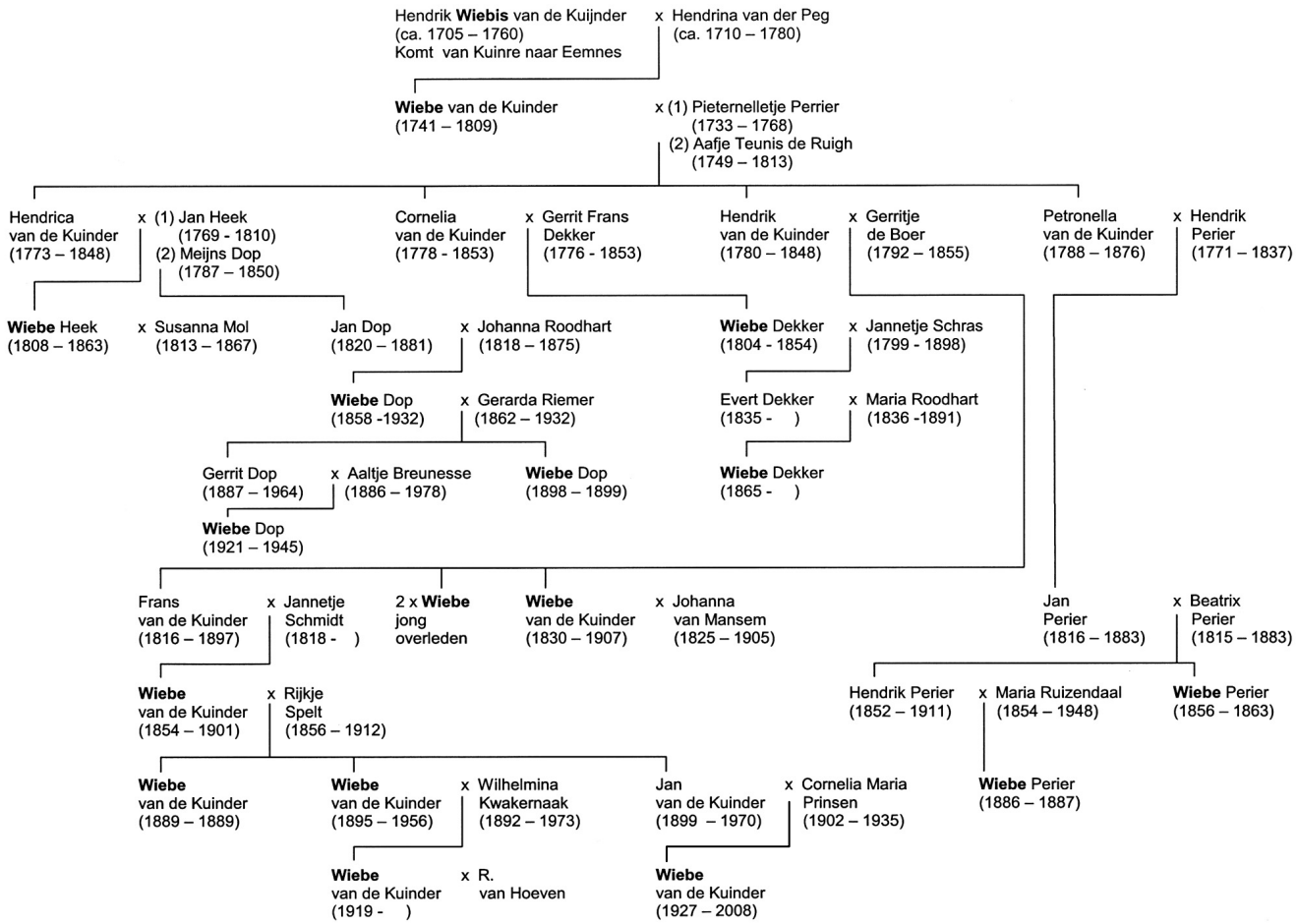
Hendrik **Wiebis** van de Kuijnder (ca. 1705 – 1760) Komt van Kuinre naar Eemnes
x Hendrina van der Peg (ca. 1710 – 1780)
Wiebe van de Kuinder (1741 – 1809)
x (1) Pieternelletje Perrier (1733 – 1768)
(2) Aafje Teunis de Ruigh (1749 – 1813)
Hendrica van de Kuinder (1773 – 1848)
x (1) Jan Heek (1769 - 1810)
(2) Meijns Dop (1787 – 1850)
Cornelia van de Kuinder (1778 - 1853)
x Gerrit Frans Dekker (1776 - 1853)
Hendrik van de Kuinder (1780 – 1848)
x Gerritje de Boer (1792 – 1855)
Petronella van de Kuinder (1788 – 1876)
x Hendrik Perier (1771 – 1837)
Wiebe Heek (1808 – 1863)
x Susanna Mol (1813 – 1867)
Jan Dop (1820 – 1881)
x Johanna Roodhart (1818 – 1875)
Wiebe Dekker (1804 - 1854)
x Jannetje Schras (1799 - 1898)
Wiebe Dop (1858 -1932)
x Gerarda Riemer (1862 – 1932)
Evert Dekker (1835 -)
x Maria Roodhart (1836 -1891)
Gerrit Dop (1887 – 1964)
x Aaltje Breunesse (1886 – 1978)
Wiebe Dop (1898 – 1899)
Wiebe Dekker (1865 -)
Wiebe Dop (1921 – 1945)
Frans van de Kuinder (1816 – 1897)
x Jannetje Schmidt (1818 -)
2 x **Wiebe** jong overleden
Wiebe van de Kuinder (1830 – 1907)
x Johanna van Mansem (1825 – 1905)
Jan Perier (1816 – 1883)
x Beatrix Perier (1815 – 1883)
Wiebe van de Kuinder (1854 – 1901)
x Rijkje Spelt (1856 – 1912)
Hendrik Perier (1852 – 1911)
x Maria Ruizendaal (1854 – 1948)
Wiebe Perier (1856 – 1863)
Wiebe van de Kuinder (1889 – 1889)
Wiebe van de Kuinder (1895 – 1956)
x Wilhelmina Kwakernaak (1892 – 1973)
Jan van de Kuinder (1899 – 1970)
x Cornelia Maria Prinsen (1902 – 1935)
Wiebe Perier (1886 – 1887)
Wiebe van de Kuinder (1919 -)
x R. van Hoeven
Wiebe van de Kuinder (1927 – 2008)

slaan een generatie over, zoals we eerder vastgesteld hebben.) Omdat het oudste kind van Wiebe geen zoon maar een dochter is wordt ze naar Hendrik, haar opa, Hendrika genoemd. Zoals we later zullen zien, wordt de naam Wiebe maar een keer verbasterd tot een vrouwelijke vorm.

Hendrik van de Kuinder was op 17 juni 1731 in Eemnes gehuwd met Hendrina van der Peg, weduwe van Hendrik van de Berg[2]. Hendrik zal niet onbemiddeld zijn geweest, want hij kocht drie jaar later op 12 juni 1734 van de heer Abraham Pantzer de herberg 'De Lindeboom' (Wakkerendijk 7) waar toen de Eemnesser gerechtskamer gevestigd was (tegenwoordige de burgemeesterswoning). Hendrik en Hendrina hebben hier 5 kinderen gekregen, waarvan de oudste op 16 september 1736 als Wiebe gedoopt is (vernoemd naar zijn grootvader van vaders kant). Hij heeft echter maar een maand geleefd. Hierna volgde een

Orgelmaker Wiebe Meijes had zich in 1760 in Stavoren gevestigd. Een paar jaar later nam hij de titel 'meestertimmerman' aan. Daarnaast was hij ouderling in de Gereformeerde Kerk. Het werk dat hij met zijn zoon Meije Wiebes leverde, liet echter zwaar te wensen over, zo blijkt uit de woorden van orgeldeskundige en grietman Nicolaas Arnoldi Knock. In zijn boek Dispositien der merkwaardigste Kerk-Orgelen welken in de Provincie Friesland, Groningen en Elders aangetroffen worden (Groningen 1788) Knock laat niets aan duidelijkheid te wensen over als gaat het over het Staverse orgel: 'De maakers van dit Werk zyn geweest, Wiebe Meyes en Meye Wiebes, Vader en Zoon, beide Huistimmerlieden. Edog het heeft naderhand gebleken, dat deeze knaapen misschien beter Timmerlieden dan Orgelmaakers geweest zyn; want toen het Orgel zou opgenomen worden, wierd het geheel ondeugend bevonden. Dit is wederom een goede leer voor kerkvoogden, om tot het vervaardigen van een Nieuw Orgel, geene Timmerlieden, of diergelyke Beunhaasen te gebruiken, maar liever een bekwaam, eerlyk en vermaard Orgelmaaker te bezigen.' Zulke scherpe woorden zijn uniek in de achttiende-eeuwse Nederlandse orgelliteratuur. Dat zoon Meije Stavoren verliet na het overlijden van zijn vader in 1784, heeft mogelijk met die desastreus verlopen orgelbouw te maken. Zoals uit een tekst op de hoofdwerkkas blijkt, was het Johannes Spooreman uit Franeker die het orgel na twee jaar herstelde. Hij kreeg daarvoor 52 gulden en tien stuivers, waaruit afgeleid kan worden dat het herstel behoorlijk wat tijd in beslag nam.
In het begin van de negentiende eeuw besloot de kerkenraad het herstel van het orgel opnieuw door een professional te laten doen, en wel door de bekende orgelmakers Van Gruisen. Op de binnenzijde van een luik van de achterwand was kort na die restauratie van 1819 het volgende rijmpje te lezen: 'Het is Meije Wiebes en Wiebe Meijes wien de eer van de orgel heeft weggedragen / Maar wie zou zich ook anders met die eer willen behagen? / En wie was nu eigelijk die de eer er van toekomen / Het was van Gruisen die het verder ondernam, / Maar zulken als Mije Wiebes die staan ook niet bekend / In de voorname orgelmakerstestament.' Voor zover bekend was dat de laatste 'trap' die de orgelmakers in prozavorm op hun eigen orgel kregen.
In 1860 kwam de bedreiging van een heel andere kant: tijdens een storm stort de westgevel van de kerk in. Het kopergoed en de bijbels worden snel veiliggesteld in de pastorie. Het orgel moest ontmanteld worden.

dochter Hendrina, en op 27 augustus 1741 weer een zoon die wederom Wiebe werd genoemd. Deze Wiebe is de voorvader van alle Wiebes die hierna in de periode 1741 t/m 1920 in Eemnes geboren zijn! Wiebe trouwde twee keer, een keer op 8 september 1765 met Pieternelletje Perier (die echter al drie jaar later overlijdt) en op 27 augustus 1772 met Aafje Teunis de Ruigh. Uit dit huwelijk werden in Eemnes 7 kinderen geboren. Door de huwelijken die door de verschillende dochters Van de Kuinder zijn aangegaan is de naam Wiebe door verdere vernoeming verspreid geraakt over de families: Heek, Dop, Dekker en Perier (zie schema). De verschillende familietakken waarin de vernoemingen teruggevonden zijn:

De familie Heek

Binnen de familie Heek blijkt de naam Wiebe niet echt populair te zijn geweest, alleen de tweede zoon van Hendrica van de Kuinder en Jan Heek wordt Wiebe genoemd. Dit is wel weer volgens goed gebruik een vernoeming naar de opa van moeders kant.

Hendrica van de Kuinder, de oudste dochter van Wiebe van de Kuinder en Aaf-

Wakkerendijk 220, de voormalige dorpsschool van Eemnes-Binnen en later het huis waar Wiebe Dop tussen 1887 en 1891 gewoond heeft.

Wakkerendijk 30, Hier hebben Evert Dekker en zijn vrouw Maria Roodhart gewoond.

je Teunis de Ruigh was op 23 juni 1799 in Eemnes-Buiten getrouwd met Jan Heek. Ze woonden op Wakkerendijk 23, nu café Staal, en kregen daar 5 kinderen, waarvan nummer vier op 3 april 1808 als Wiebe Heek is gedoopt. Wiebe Heek trouwde op 29 augustus 1835 in Hilversum met Susanna Mol en komt tussen 1843 en 1845 weer terug naar Eemnes. Wiebe en Susanna woonden in 1860 op "Het Hof", een blokje met arbeiderswoningen van de Hervormde Kerk van Eemnes Buiten tussen het huidige Meentweg 57 en Meentweg 59.

De oudste zoon van Jan Heek en Hendrica van de Kuinder was een Hendrik, vernoemd naar de opa van vaders kant; hij gaat in 1864 naar Watergraafsmeer. Jan Heek heeft verder nog twee dochters, Fransina en Willempje, gehad die naar Huizen zijn gegaan en daar met een Huizer zijn getrouwd. Wellicht dat in hun nageslacht nog Wiebes voorkomen. Dit is niet verder uitgezocht. Wat er van de jongste zoon Aart geworden is, is nog niet duidelijk. Er zijn in de familie Heek in Eemnes verder geen Wiebes meer gevonden.[3]

De familie Dop

Hendrina van de Kuinder was, na het overlijden van Jan Heek in 1810, op 13 november 1813 opnieuw in het huwelijk getreden. Nu met Meijns Dop, de zoon van Jan Meinsz Dop de sluiswachter van de Eemnesser sluis. Meijns was

schippersknecht, visventer en waagmeester in Eemnes en Hendrina werd in de huwelijksakte herbergierster genoemd. Zij was toen eigenares van het pand Wakkerendijk 21/23 (nu café Staal). Ze woonde hier haar hele leven tot haar overlijden op 10 januari 1848. Ook uit dit huwelijk heeft Hendrina twee kinderen ter wereld gebracht, waaronder een zoon Jan Dop, later timmerman in Eemnes. Jan Dop trouwde op 6 mei 1842 in Eemnes met Johanna Roodhart waarna ze in Baarn gingen wonen. Hier werd hun oudste zoon Meins geboren. Tussen 1843 en 1846 verhuisde het jonge gezin weer terug naar Eemnes en ging bij zijn vader Meijns Dop inwonen op Wakkerendijk 21/23. Jan stond eerst als timmerman te boek maar in de periode 1860-1875 als herbergier/tapper op Wakkerendijk 21/23. Na het overlijden van Jan Dop in 1881 werd het pand in 1883 verkocht aan Wout Hagen (Wout Schepie)

Jan en Johanna kregen hier nog 8 kinderen, waaronder mijn overgrootvader Wiebe Dop. Wiebe Dop trouwde op 2 juli 1884 in Nijkerk met Gerarda Riemer, dochter uit een oud schippersgeslacht. Na hun huwelijk woonden ze eerst op Kerkstraat 12. Een paar jaar later, in 1887, namen ze hun intrek in de voor-

De bakkerij van Frans van de Kuinder en zijn zoon Wiebe van de Kuinder op Wakkerendijk 236

Het venster boven de winkeldeur van de bakkerij Van de Kuinder aan de Wakkerendijk 236. In half vervaagde letters staat er: "Brood Beschuit en Kleingoed Bakkerij Erve W. van de Kuinder".

malige oude dorpsschool van Eemnes-Binnen op Wakkerendijk 220. Hier werden hun vier oudste kinderen geboren, waaronder mijn grootvader Gerrit Dop. Op 5 Maart 1891 verhuisden Wiebe Dop en Gerarda Riemer naar Baarn waar ze op diverse adressen gewoond hebben en op 26 december 1898 hun zoon Wiebe Dop werd geboren. Wiebe Dop is slechts 9 maanden oud geworden. Gerrit Dop ontmoette in Baarn Aaltje Breunesse, ze trouwden 26 mei 1911 in Baarn en woonden daar tot 29 november 1915. Ze verhuisden toen naar Blaricum waar op 24 april 1921 hun zoon Wiebe Dop werd geboren. Na 11 jaar in Blaricum te hebben gewoond verhuisde de familie Dop op 27 april 1926 naar Laarderweg 95 in Eemnes. Wiebe Dop wordt in de Tweede Wereldoorlog opgeroepen voor tewerkstelling in Duitsland en daar in Krefeld opgepakt bij een razzia onder de Nederlandse dwangarbeiders op de bouwplaats waar hij werkt. Hij wordt overgebracht naar het concentratiekamp Oranienburg (bij Berlijn) en vandaar later naar Mauthausen in Oostenrijk. Na een laatste transport naar het kamp Gunskirchen, komt hij hier veertien dagen voor het einde van de Tweede wereldoorlog te overlijden.[4]

De familie Dekker

De derde dochter van Wiebe van de Kuinder en Aafje Teunis de Ruijg is Cornelia van de Kuinder. Zij trouwde op 3 november 1799 in Eemnes-Binnen met Gerrit Frans Dekker een dagloner uit de Lage Vuursche. Hun oudste zoon Kobus werd vernoemd naar de vader van Gerrit. De tweede zoon Wiebe werd later vernoemd naar de vader van Cornelia. De familie Dekker woonde tot 1805 in Eemnes-Binnen en heeft hier 4 kinderen gekregen; toen is de familie verhuisd naar Eemnes-Buiten waarna ze ca. 1815 weer terug gingen naar Eemnes-Binnen. Later zijn ze naar Amsterdam verhuisd.

Wiebe Dekker trouwde op 20 november 1830 in Soest met Jannetje Schras uit Maartensdijk. In het lidmatenboek van Eemnes-Buiten staat dat Wiebe Dekker op 5 februari 1832 naar de Lage Vuursche verhuisde, maar dat kan maar kort geweest zijn, want volgens de geboorte akte van hun zoon Evert Dekker, woonden ze in 1835 in Baarn. Wiebe en Jannetje hebben in Baarn nog 5 kinderen gekregen en zijn ca. 1850 verhuisd naar Beekbergen. Hier werd hun dochter

Wiebina Jacoba in 1851 geboren. Een aardige vernoemingsvariant van de naam Wiebe die ik verder nergens ben tegengekomen! Na het overlijden van Wiebe Dekker op 6 mei 1854 in Beekbergen, hertrouwde Jannetje Schras op 5 juli 1856 in Hattem met Christiaan Deppe en verhuisde de familie in 1857 terug naar de Lage Vuursche. Hun oudste zoon Evert kwam na zijn huwelijk op 11 november 1864 in Eemnes met Maria Roodhart naar Eemnes. Ze gingen op Wakkerendijk 30 (nu het oude Raadhuis) wonen. De eerst geboren zoon werd bij zijn geboorte op 5 oktober 1865 Wiebe genoemd. Wat er daarna met de familie gebeurde, is onduidelijk. In het bevolkingregister van 1876 worden ze niet meer genoemd.

De familie Perier

Binnen de familie Perier rustte er geen zege op de naam Wiebe; slechts twee vernoemingen, kinderen die allebei jong gestorven zijn. De op één na jongste dochter van Wiebe van de Kuinder en Aafje Teunis de Ruig was de op 20 juli 1788 gedoopte Petronella van de Kuinder. Petronela trouwde op 21 april 1814 in Eemnes met Hendrik Perier, de zoon van Barend Janse Perier en Beatrix van de Kuinder. (Beatrix van de Kuinder was ook een dochter van Hendrik Wibis van de Kuinder en heeft samen met haar man Barend "De Lindeboom" beheerd). Hendrik Perier en Petronella van de Kuinder woonden als winkelier in een huis op de plaats waar nu Wakkerendijk 38 staat. Hendrik en Petronella kregen twee kinderen, waarvan de oudste, Jan Perier op 12 maart 1841 in Eemnes trouwde met zijn nicht Beatrix Perier. Ook zij hebben op "De Lindeboom" gewoond en kregen hier 10 kinderen waaronder twee tweelingen. Hun jongste zoon werd Wiebe genoemd, naar zijn overgrootvader. Wiebe Perier is slechts 7 jaar oud geworden. De herberg "De Lindeboom" werd later weer overgenomen door hun zoon Hendrik (Hein) Perier die met Maria Ruizen-daal was getrouwd. Van hun 7 kinderen was nummer 5 weer een Wiebe die slechts een jaar oud geworden is.[5]

De verdere vernoemingen in de familie Van de Kuinder

In de familie Van de Kuinder bleek de naam Wiebe nog generaties lang over te erven, tot aan de in heel Eemnes bekende en graag geziene maar helaas recent overleden Eemnesser bakker Wiebe van de Kuinder. Dat we de naam Wiebe in de familie Van de Kuinder veelvuldig zien voorkomen heeft ook te maken met de omstandigheid dat een aantal van de Wiebes jong overleden zijn, waarna vaak de eerstvolgende geboren zoon weer Wiebe werd genoemd. In de familie van Hendrik van de Kuinder en Gerritje de Boer komt dit zelfs tweemaal voor.
De enige volwassen geworden zoon en stamhouder van Wiebe van de Kuinder en Aafje Teunis de Ruig was de in november 1780 geboren Hendrik van de Kuinder. Hendrik was belastinggaarder en trouwde op 21 april 1814 in Eemnes

met Gerritje de Boer. Na hun huwelijk woonden Hendrik en Gerritje in bij de moeder van Hendrik op Wakkerendijk 38, waar op 7 augustus 1817 hun op een na oudste zoon Wiebe werd geboren. De oudste zoon Frans was merkwaardigerwijs niet naar zijn grootvader van vaders kant Wiebe vernoemd, maar naar de grootvader Frans van moeders kant! Maar goed hun tweede zoon is dan toch een Wiebe geworden. Hendrik en Gerritje woonden in de periode 1828-1855 op Kerkstraat 2. Het lot treft hun slecht want Wiebe komt al na 5 maanden te

De herberg "De Lindeboom", oorspronkelijk aangekocht door Hendrik Wiebis van de Kuinder en later nog ca. 150 jaar bewoond door de familie Perier.

overlijden. Hun volgende zoon die op 13 januari 1819 werd geboren werd dan ook maar weer Wiebe genoemd. Helaas blijkt ook deze Wiebe geen sterke gezondheid te hebben gehad. Hij werd slechts 9 jaar oud. Hun volgende zoon werd op 19 maart 1830 geboren en wederom Wiebe genoemd en volgde later zijn vader op als gemeente-ontvanger. Wiebe van de Kuinder trouwde op 14 december 1855 in Eemnes met Johanna van Mansem en woonde ook op Kerkstraat 2. Later zijn Wiebe en Johanna verhuisd naar Wakkerendijk 30 (Het Oude Raadhuis). Van hen is geen nageslacht bekend. Ze zijn wel beiden in Eemnes overleden.

Gemeente Eemnes.
Geboren: 29 Mrt., Wiebe, z. van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt; 7 April, Cornelis, z. van Arnoldus Hoogeboom en Cornelia Hilhorst.

De vermelding van de geboorte van Wiebe van de Kuinder, zoon van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt op 26 maart 1889 in het Baarnsch Weekblad van 13 april 1889.

Gemeente Eemnes.
Geboren: 17 Juli, Willem, z. van Evert Engelen en Johanna Bieshaar.
Overleden: 23 Juli, Wiebe, z. van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt, oud 4 m.

De vermelding van het overlijden van Wiebe van de Kuinder, zoon van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt op 23 juli 1889 in het Baarnsch Weekblad van 3 augustus 1889.

De oudste zoon van Hendrik van de Kuinder en Gerritje de Boer was de op 11 maart 1816 in Eemnes geboren Frans van de Kuinder, hij trouwde op 12 maart 1847 in Eemnes met Jannetje Schmidt de dochter van de wagenmaker Nicolas Schmidt uit Duitsland. Frans werd bakker en woonde met Jannetje op Wakkerendijk 236. Ze kregen drie zoons. De jongste was weer een Wiebe van de Kuinder (geboren op 15 juli 1854 in Eemnes). Wiebe trouwde op 27 november 1875 in Baarn met Rijkje Spelt, de dochter van Jacobus Spelt uit Maartensdijk. Wiebe was als bakker aktief op Wakkerendijk 236 (zie foto). Wiebe en Rijkje waren rijk gezegend met nageslacht, ze kregen maar liefst 16 kinderen! Helaas zijn er hiervan 6 jong overleden. Een van deze jong overleden kinderen was de op 29 maart 1889 geboren Wiebe van de Kuinder. Hun volgende zoon wordt dan ook weer Wiebe genoemd. Wiebe werd met zij vrouw Wilhelmina Kwakernaak, de dochter van de landbouwer Johannes Kwakernaak uit Ouder-Amstel, boer op Wakkerendijk 264. Ook zij hadden een zoon Wiebe. De bakkerszaak van Wiebe van de Kuinder op Wakkerendijk 236 werd later voorgezet door zijn zoon Frans.
Het zevende kind van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt was Nicolaas van de Kuinder die op 7 januari 1885 in Eemnes is geboren. Hij trouwde met Weintje Visser uit Krimpen aan de IJssel. Zij kregen in 1909 een zoon Wiebe van de Kuinder die in 1928 een motorzaak aan de Hilversumse Koningsstraat is be-

gonnen. De zaak is in 2003 verhuisd naar de Verlengde Zuiderloswal in Hilversum en wordt nu gerund door zoon Nico van de Kuinder
Ook Jan, de jongste zoon van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt wilde bakker worden en heeft na zijn trouwen op 27 september 1926 in Loosdrecht met Cornelia Maria Prinsen een bakkerij laten bouwen op Laarderweg 44. Jan en Cornelia kregen op 16 augustus 1927 een zoon Wiebe die de bakkerij aan de Laarderweg heeft voortgezet tot 1983. Wiebe woonde later op het Plantsoen en is op 20 juni 2008 overleden.[6]

Noten:

1. lidmatenboek Nederlands Hervormde Kerk Eemnes-Buiten 1703-1809
2. Dit huwelijk staat ook in Kuinre geregistreerd als no: 65: Ondertrouw: 23 mei 1731, Gehuwd: 10 juni 1731, Hanke Wijbbes jongeman van Kuinre, gehuwd met Hendrina van der Pegh, weduwe Van den Berg uit Eemnes.
3. Zie ook: HKE jaargang 6-4
4. Zie ook: HKE jaargang 6-2
5. Zie ook: HKE jaargang 12-2
6. Zie ook: HKE jaargang 4-4, jaargang 15-1 en jaargang 28-3

Herhaalde oproep: Oude streekgerechten

'Koning, keizer, admiraal,
ETEN moeten we allemaal'.

Met deze variatie op een oude reclameboodschap willen wij graag een nieuwe rubriek starten in ons kwartaalblad. Als u zich afvraagt wat eten met de doelstellingen van de Historische Kring te maken heeft, nou, van alles dus.
De mensen van de HKE onderzoeken o.a. hoe de vroegere bewoners van Eemnes leefden en in hun onderhoud voorzagen en daar hoort zeker ook voedsel bij, vandaar.
Harry Peters, de plaatselijke kookdeskundige gaat voor ons onderzoeken, inventariseren en publiceren wat er zoal voor gerechten op tafel kwamen, welke kenmerkend zijn voor deze omgeving. En daar heeft Harry u bij nodig, want u bent misschien wel iemand die zo'n oud gerecht nog ter tafel brengt of die heel goed weet te herinneren.
Kent u een oud gerecht uit deze streek neem dan contact op met:
H. Peters, Patrijzenhof 216,
Tel. 5311348.
e-mailadres: harry.peters@zonnet.nl

Joop Smids

Nieuw boek over de Erfgooiers

Wanneer je tot voor kort een standaardwerk over de Erfgooiers wilde lezen, dan moest je gebruik maken van het boekje "Stad en Lande van Gooiland. Geschiedenis en problemen van de Erfgooiers 968 – 1968" geschreven door Dr. A.C.J. de Vrankrijker. Sinds eind vorig jaar is er een eigentijdse publicatie: "Erfgooiers. Ten eeuwigen dage" geschreven door Anton Kos en Karin Abrahamse.

Qua inhoud vertonen de boeken veel overeenkomsten. In tegenstelling tot De Vrankrijker konden Kos en Abrahamse beschrijven hoe het instituut van de Erfgooiers in de zeventiger jaren werd ontbonden. Ook schreven ze een apart hoofdstuk over het Goois Natuurreservaat. De Vrankrijker had een apart hoofdstuk n.a.v. een sociologisch onderzoek naar de moderne Erfgooiers.

Kos en Abrahamse winnen overtuigend als het gaat om vormgeving en illustraties van hun boek. Het is een lust voor het oog! Een gelikte uitgave! Mooi groot formaat en prachtige foto's van het huidige en vroegere Gooi, samen met vele afbeeldingen van schilderijen. Het is eigenlijk in eerste instantie een bladerboek en een platenboek geworden. Uitstekend geschikt voor de algemeen geïnteresseerde lezer, die wat meer wil weten over die typische Erfgooiers en het Gooi in het algemeen. Het instituut van de Erfgooiers komt prima uit de verf!

Als je geïnteresseerd bent in de Erfgooiers op zich omdat het b.v. je voorouders waren, dan zul je bij Kos en Abrahamse maar ten dele aan je trekken komen. De gewone Erfgooiers worden wat ondergesneeuwd door de prachtige schilderijen van Gooise kunstschilders, waarbij het meestal zo is dat de namen van de afgebeelde mannen niet eens be-

kend zijn. Gelukkig zijn er nog wat foto's van de familie Majoor uit Laren maar er hadden gerust wat meer foto's met naam en toenaam in mogen staan. Ook bij de gebruikte foto's heb ik soms mijn bedenkingen. Zo staan er op blz. 156 twee foto's van de oudste Erfgooiers die hun bewijs van deelgerechtigdheid ontvangen; de namen staan onder aan de bladzijde maar daar wordt niet aangegeven welke naam bij welke persoon hoort. Bij de onderschriften wordt trouwens niet consequent vermeld naar welke foto er wordt verwezen.

Achterin het boek staat de lijst van Erfgooiers van 1708. Dat is heel mooi en dat heeft De Vrankrijker in zijn boek niet gedaan! Vooral wanneer je op zoek bent naar je voorouders onder de Erfgooiers dan is de lijst heel handig. Wel is het jammer dat het in deze lijst moeilijk zoeken is omdat de namen niet gealfabetiseerd zijn. In het tijdschrift van TVE, jrg. 1 nr. 12 uit 1971 staat de lijst heel goed gesystematiseerd: drie verschillende indelingen. Eerst per plaats alfabetisch op doopnaam, dan per plaats alfabetisch op geslachts- en andere toenamen en tenslotte per plaats op patroniem (vaders voornaam). Wanneer Kos en Abrahamse deze systematiek ook gebruikt hadden, zouden ze de lezer op zoek naar zijn voorouders bijzonder geholpen hebben.

Al met al is het boek dus een feest voor iedereen die nader wil kennismaken met het Gooi en de Erfgooiers. Ben je op zoek naar de echte Erfgooiers onder je voorouders dan zul je ze hier maar in beperkte mate tegenkomen en meestal anoniem. Op de prachtige, rokerige foto op blz. 110 zit vooraan, links van het middenpad mijn betovergrootvader Hendrik Ruijzendaal uit Bussum. Dit is me altijd verteld door mijn oma. Nu ben ik de enige die dat nog weet!
De Erfgooiers zijn met dit prachtige boek echter onvergetelijk geworden.

"Erfgooiers. Ten eeuwigen dage".
Door Anton Kos en Karin Abrahamse. Zwolle 2007.
ISBN 978 90 400 8406 5

Henk van Hees

Veel leerlingen bezochten het Gemaal

Al heel wat jaren organiseert de Larense school College De Brink in mei voor de brugklassers de zogenaamde "Polderdagen". Men trekt dan met klassen per fiets naar de Eemnesser Polder. De nadruk ligt daarbij op biologie (wat je met een schepnetje ophaalt uit sloten en de vaart), aardrijkskunde en geschiedenis (opdrachten bij de Eemnessersluis). Vorige jaren werd er dikwijls nieuwsgierig door de ramen van het gemaal gekeken naar de geheimzinnige machines binnen. Op verzoek van de school heeft dit jaar Historische Kring Eemnes in het gebouw van het gemaal rondleidingen gegeven aan groepjes leerlingen. Gespreid over 7 dagen in de periode van 19 t/m 29 mei kwamen 33 groepjes van ongeveer 7 leerlingen binnen. De dagen van rondleiding waren verdeeld over Rom van der Schaaf, Peter Scholte, Jan van Wijk en Wiebe van IJken. Totaal werd aan bijna 220 leerlingen in een kwartiertje binnen uitgelegd wat er is te zien en wat daarvan de functie was of is.

Rom van der Schaaf

Hier ontvangt Jan van Wijk een deel van een klas, om uit te leggen waarvoor en hoe de oude elektrische pompen werden gebruikt. Ook vertelde hij iets over de organisatie van het Waterschap. Elk groepje werd begeleid door hun mentor.

Voortgang ‘Klokkenplan Eemnes’

CHRIS A. HOUWER

In het vorige kwartaalbericht (2008-3) schreef ons lid Foeke de Wolf het interessante artikel ‘Een Klokkenplan voor Eemnes’. Ir. F.S. de Wolf is betreffende luidklokken en torenuurwerken een deskundige bij uitstek. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat hij op 28 juni 2006, vanwege zijn verdiensten op het gebied van klokken en carillons, uit handen van H.M. de Koningin de Zilveren Anjer van het Prins Bernhard Cultuurfonds ontving. Op 4 februari van dit jaar werd door Foeke de Wolf en mijzelf het Rapport ‘Een klokkenplan voor Eemnes’ aan het College van Burgemeester en Wethouders van Eemnes aangeboden. De in het rapport vermelde conclusies zijn tijdens een vervolggesprek op 7 april jongstleden door het College onderschreven. Conclusies, waarbij ik werd betrokken, waren:

Het weer regelmatig doen luiden van de 17e-eeuwse klokken in de toren van de Pieterskerk (‘Het Dikke Torentje’) aan de Wakkerendijk.

Fasen	Te geschieden
A-1	Vaststelling van het toekomstig gebruik van de luidklokken.
A-2	Inwinnen van advies over de technische staat van de luidinstallatie en de klokkenstoel.
A-3	Aanvragen van offertes bij gespecialiseerde bedrijven.
A-4	Verstrekken van opdracht tot reparatie van luidinstallaties en klokkenstoel.
A-5	Werven van klokkenluiders.
A-6	Opstellen van een luidschema.

Conservering van het 17e-eeuwse uurwerk in de toren van de Pieterskerk ('Het Dikke Torentje') aan de Wakkerendijk.

Fasen	Te geschieden
B-1	Inwinnen van advies over conservering van het uurwerk en bijbehorende onderdelen.
B-2	Aanvragen van offertes bij gespecialiseerde bedrijven.
B-3	Verstrekken opdracht tot conservering van het uurwerk.
B-4	Onderzoek van de mogelijkheden voor een toekomstige museale opstelling.

Hergebruik van het 19e-eeuwse uurwerk in de toren van de Nicolaaskerk aan de Kerkstraat.

Fasen	Te geschieden
C-1	Verstrekken opdracht tot het opstellen van een bestek voor een revisie van het uurwerk en het aanbrengen van een automatische opwindinrichting en gelijkzetinrichting.
C-2	Starten van de procedure met het oog op de vergunningverlening.
C-3	Aanvragen van offertes bij gespecialiseerde restauratiebedrijven
C-4	Regelen van de financiering.
C-5	Opdracht verstrekken tot revisie en het weer in gebruik stellen van het uurwerk.

Diversen

Fasen	Te geschieden
D-1	Expositie van de oude luidklepel en uurwerkgewichten in de Oudheidkamer van de HKE.
D-2	Onderzoek van de eikenhouten klokkenstoel in de toren van Nicolaaskerk.
D-3	Onderzoek naar de historische juistheid van de huidige cijferring in Pieterskerk.

Omdat Foeke de Wolf op verzoek van het College betrokken blijft bij de realisatie van de fasen zal hij in volgende Kwartaalberichten informeren over de voortgang.

Van onze vrienden moeten we het hebben!

'Vrienden' vervullen stille wensen van de HKE

Voor minimaal 15 euro p.j. kunnen leden 'vriend' worden van de Oudheidkamer.

Vraag inlichtingen of geef u op bij:
C.A. Houwer
tel. 5387984 - e-mail chris-patricia.houwer@12move.nl

VRIENDEN VAN DE OUDHEIDKAMER

ADVERTEERDERS:

Wester Campagne & Van Breemen
Makelaars van goede huize(n)
Restaurant Eemland,
Partycentrum 't Koetshuys
Rabobank Soest Baarn Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
De Valk Hensbergen Opticiëns
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

Aannemingsmaatschappij ZVS B.V.
Eemnes
Adrie Hoogland Vastgoed B.V. – Eemnes
Hotel Witte Bergen – Eemnes
J. van IJken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

Inleveren kopij

Kopij
- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
- op floppy/CD (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. Smids, Graanoogst 3,

per e-mail (tekst) aan:
- hke-lay-out@xs4all.nl

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 november 2008.